18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
މ ލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ 19 ވަނަ ބައްދަލުވުން
3 އޮގަސްޓް 2016

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
...ދަންނަވާލަން. ޢާއްމުގޮތެއްގައި އިދާރީ މައްސަލައަކާމެދު ވަގުތު ކުރައްވަން އޮންނަ 5 މިނިޓުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު
ދަންނަވާލަން ކޮމިޓީ މީޑި އާގެ ހާޒިރުގައި ކުރިއަށްގެންދިއުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވަކި ގޮތަކަށް ނުނިންމަވާ
ކަމުގައި ވާނަމަ ޢާއްމު ގޮތެއްގައި ބެލެވެނީ ކޮމިޓީ އޯޕަންކޮށް އޮތް ކަމަށް. އާދެ! އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ނިންމަމުން
ކުރިއަށްދާން. އަޅުގަނޑުމެންގެ މިއަދުގެ އެޖެންޑާގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން މި އޮތީ
ނޭޝަނަލް އިންޓަރގްރިޓީ ކޮމިޝަނުން މެންބަރުންގެ މުސާރަ އާއި ޢިނާޔަތްތަކާއި މެންބަރުންގެ ޑިޕެންޑެންޓް ހެލްތު
އިންޝުއަރެންސްއާ ގުޅޭގޮތުން ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކުރުމަށް އެދި ނޭޝަނަލް އިންޓަރގްރިޓީ ކޮމިޝަނުން ފޮނުވާފައިވާ
24 ޖުލައި 2016ގެ ސިޓީ. މި ސިޓީއަށް މެންބަރުން ގޮތްތަކެއް ނިންމުމުގެ ކުރީގައި ދަންނަވާލާނަން. މި
މައްސަލައަށް 25 އޮކްޓޫބަރ 2015 ގައި، އަޅުގަނޑުމެންނަށް 18 އޮކްޓޫބަރ 2015 ގައި ހަމަ އެން.އައި.ސީ
(ނޭޝަނަލް އިންޓަރގްރިޓީ ކޮމިޝަން) އުފެދިގެން ދިޔަތާ ހަމަ ކުޑަ ދުވަސްކޮޅެއްގެ ތެރޭގައި މަޖިލީހުން
އަޅުގަނޑުމެން އެ މުއައްސަސާގެ މުސާރަ އާއި ޢިނާޔަތްތައް ކަނޑައަޅާ ނިންމި ފަހުން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ
މެދުވެރިވެގެން ހަމަ ނިންމި ފަހުން އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް ސިޓީއެއް އެ ބޭފުޅުން ފޮނުއްވި، އެ ބޭފުޅުންގެ ހަމަ
މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އެޖެންޑާކުރެވިފައި އޮތް ސިޓީއާ ހަމަ ދާދި އެއްހަމައަކުން. އެކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ
މި ކޮމިޓީގައި ބަޙުސްކުރުމަށްފަހުގައި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ނިންމުނު ނިންމުމާއި އެއްގޮތަށް އެ ފަރާތަށް ވަނީ
ޖަވާބުދެވިފައި 25 އޮކްޓޫބަރު 2015 ގައި ހަމަ މި މައްސަލައަށް. އެ ބޭފުޅުން އެހެން ލިޔުއްވާފައިވާ ސިޓީއަށް
ޖަވާބުދީ ޖަވާބުގައި 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނޭޝަނަލް އިންޓަރގްރިޓީ ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުންގެ މުސާރަ
އާއި ޢިނާޔަތްތައް ކަނޑައެޅުއްވުމުގެ މަސައްކަތްތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 100 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)
10 ގެ ދަށުން 19 އޮކްޓޫބަރު 2015 ގައި ބޭއްވުނު މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މި އަހަރުގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި
ނިންމުމަށްފަހު މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށްވަނީ ފޮނުވިފައެވެ. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައި ގައި އިތުރަށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއާ
މަޝްވަރާކުރެއްވުމަށް ނުފެންނަކަމަށް ތިޔަ ކޮމިޝަނަށް ދަންނަވަން ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރާ ޙަވާލާދީ މި ވަނީ
އަޅުގަނޑު، ވާތީ އެ ވާހަކަ ދެންނެވީމެވެ. މީގެ އިތުރުން ކޮމިޝަންގެ މަސައްކަތާއި ގުޅޭގޮތުން އިތުރަށް
މަޝްވަރާކުރެއްވުމަށް ބޭނުންފުޅުވާ އެ ކަންތައްތަކެއް ވާނަމަ އެ ކަންތައްތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މިނިވަން
މުއައްސަސާތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީއާ ހިއްސާކުރައްވައިގެން ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ތިޔަ ކޮމިޝަނަށް ދަންނަވަން ކޮމިޓީގެ
މުޤައްރިރު ވިދާޅުވެފައިވާތީ އެ ވާހަކަ ވެސް ދެންނެވީމެވެ. މި ވަނީ އަޅުގަނޑުމެން 25 އޮކްޓޫބަރު 2015 ގައި
އެން.އައި.ސީއަށް ޖަވާބުދީފަ. ނަމަވެސް އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ މި ދައުރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެވަނަ ސިޓީއެއް މި
ވަނީ މި ބޭފުޅުންނަށް އެޖެންޑާކުރެވިފަ. އެ ސިޓި އައީމަ އެޖެންޑަކުރާނެ. އެ އުސޫލުން ކުރެވިފައި މި ވަނީ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުޅުވާލަން ޕާޓީއަކުން ކޮންމެވެސް އެއްބޭފުޅަކު ފުރުޞަތުގައި މިކަން ތަންކޮޅެއް އަވަހަށް
1

ނިންމެވޭނެ ގޮތަކަށް ހައްދަވައިދެއްވުމަށް. ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު އަރުވާނަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަޅުގަނޑު
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝަރީފަށް ކުޑަ އެއްޗެއް ދަންނަވާލަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙުމަދު ޢާމިރު އަދި މި
ކޮމިޓީގެ ވެސް ނައިބު މުޤައްރިރު މި ވަގުތު އެބަ އެހެން ކޮމިޓީއަކަށް ވަޑައިގަންނަވަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އޭނާ
ކޮންޓްރިބިއުޓު ކުރައްވާފައި ވަޑައިގަންނަވަން ފުރުޞަތު ދޭންވެގެން.
ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ދެން މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ މުޤައްރިރު ނިންމަވާ ކޮންމެ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ އެއްވެސް
މައްސަލައެއް ނެތްކަމުގައި ދަންނަވާފައި މިހާރު ކޮމިޓީ ނިމުނުހާ އަވަހަކަށް ކޮމިޓީ ކުރިއަށްދަނީކަމަށް ވަންޏާ
އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީއަށް އެނބުރި އަންނާނެކަމުގެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިބްރާހީމް ޝަރީފް.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ދެން މި މީހުން މިހާވަރަށް މިކަން ކުރާކަމަށް ވަނީވިއްޔާ ބައްދަލުކޮށްލުމަކީ
ކަރޓަސީއެއް އެގޮތަށް ބައްދަލުކޮށްލުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިތުރަށް މި މައްސަލައިގައި އެހެން
ގޮތެއް ނިމިފައި ވާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އެހެންވީމާ، މުސާރަ އާއި ޢިނާޔަތްތައް މިހާރު އޮތީ ވަކި ގޮތަކަށް ނިމިފައިވާ
ވާހަކަ އެ ބޭފުޅުންނަށް ދެންނެވުމަށްފަހުގައި އެ ބޭފުޅުން ދެން އަޅުގަނޑުމެންނާ މަޝްވަރާކޮށްލަން ބޭނުމިއްޔާ
މަޝްވަރާކޮށްލެވިދާނެ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އެ ކާރޓަސީ ކޮމިޝަނަށް ދިނުން އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތެއް ކަމަށް
އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ. ދެން އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މި ނިންމި ނިންމުމަކަށް ބަދަލުކުރަން މަޝްވަރާއެއްނުކުރެވޭނެ.
އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ނިމިފައި އޮތް ވާހަކަ ދަންނަވަމުން އެއީއޭ ކޮމިޓީން ނިންމާފައި އޮތް ގޮތަކީ. އެ ވާހަކަ ވެސް
އެ މީހުންނަށް ދަންނަވަން. ދެން އެހެންނަމަވެސް، އެ ބޭފުޅުން އިތުރަށް ބައްދަލުކޮށްލަން އެކަން އެގޮތަށް އޮތްކަމަށް
ވިޔަސް ވެސް މި ބުނަނީ އެ ޖާގަ ދިނުން ދެން އެންމެ ރަނގަޅު. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނާ
ނެގޯޝިއޭޓުކުރުމުގެ ފުރުޞަތެއް ނޫން. އެހެންނޫންތޯ ވާނީ. އެއީ ކޮމިޓީން ގޮތެއް ނިންމާފައި މިއޮތީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޠާރިޤް، އަޙްމަދު ޠާރިޤް.
2

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޠާރިޤް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ލީޑަރ. އަޅުގަނޑަށް މި ޑޮކިޔުމަންޓް ބަލައިލެވުނުއިރު 18، މިދިޔަ މަހު 18 ޖުލައި ގައި
މިއޮތީ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުގައި އިންޝުއަރެންސް އިތުރަށް ބޮޑުކޮށްފައި އޭތި ނިންމާފަ. މި ނުޖެހޭ އެއްޗެއް ދޯ. ދެން
ޑިޕެންޑެންޓުގެ އިންޝުއަރެންސްއަކީ ނިންމާކަމަށް ވަންޏާ އަނެއްކާ ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކަކަށް އޭތި ނިންމަންޖެހޭނެ
އެއްޗެއް. ދެން ޚާއްޞަކޮށް ބަލާއިރު މަޖިލީހާއި ދެން އަދިވެސް ވަރަށް މަދު މުއައްސަސާއެއްގެ އާ އިލާއަށް އެކަން
އޮންނަނީ. އެހެންވީމާ ، އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ އޭތި އިތުރަށް، އިހަކަށް ދުވަހު މުރާޖަޢާ ކުރި އެތި މުރާޖަޢާކުރަން
ޖެހޭނެ ކަމަކަށް. ދެން އަދި ސަރުކާރުގެ މުސާރައިގެ އޮނިގަނޑަށް މިހެން ވަކިވަކިން ކުޅުމަކީ ވެސް އެހައި
ބުއްދިވެރިކަމެއް ނޫން. ކުޅެންޏާ މުސާރައިގެ އޮނިގަނޑު ޖެހޭނީ އެއްކޮށް ތަރުތީބުކޮށް އަނެއްކާ ވެސް އެއަށް
ބަދަލުތަކެއް ގެންނަން. އެހެން ވީމާ، އިތުރަށް މި ކުރާނެ މާ ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް މިވަގުތު އޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު
ނުދެކެން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި ފައިޞަލް ނަސީމް ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގަތީ. ޖޭ.ޕީގެ ބޭފުޅަކަށް ފުރުޞަތެއް އޮތީމަ.
ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ފައިޞަލް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ތާއީދުކުރަން ދެންމެ އެ ވާހަކަދެއްކެވި ދެ ބޭފުޅުންނަށް. މި މުސާރައިގެ
އޮނިގަނޑާ އަޅުގަނޑުމެން ކުޅޭ ކަމަށް ވަންޏާމުން ހުރިހާ ދިމާލެއްގެ ވެސް ހަމަ އެ މައްސަލަތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ފެންމަތިވެގެން އަންނާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ މި ވާހަކަދެއްކެވި މެންބަރުންނަށް ތާއީދުކޮށްލަން. ދެން
އެ ބޭފުޅުން ކަނޑައެޅިގެން ބައްދަލުކުރަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެދޭކަމަށް ވަންޏާ ދެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ
ބައްދަލުކޮށްލުމަކީ ކޮންމެހެން މައްސަލައެއްނޫންހެން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފްގެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.
ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
3

މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ ބައްދަލުކުރާކަށް. މިއީ ހަމަ އެހެން ބޭފުޅުންނަށާއި އެހެން ކޮމިޝަންތަކަށް
ވެސް އޮތް މިންގަނޑުން އެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް ކަންތައްތައް ހަމަޖައްސަވާދީފައި އެއޮތީ. އެހެންވީމާ، އެ
މައްސަލައި ގައި އަޅުގަނޑުމެން އަނެއްކާ ވެސް ބައްދަލުކޮށްގެން ވަގުތު ހޭދަކުރުމުގެ ޖާގައެއް އޮތް ކަމަކަށް
އަޅުގަނޑަކަށް ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނުފެނޭ. އެއީ އެހެން އިޝޫއެއް އުޅޭނަމަ ހަމަ ބައްދަލުކުރަންވީ.
އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ފެއަރކޮށް އެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އެކަންކަން ކޮށްފައި އެ ވަނީ. އެ ބޭފުޅުންނަށް
މިކަމުގައި ހިތްހަމަނުޖެހުން އޮތްކަމުގައި ވިޔަ ސް ދެން ތިބި އެހެން ފަރާތްތަކާ އެއް މިންގަނޑެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން
އެކަން ކޮށްދީފައި އޮތްއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނާ ބައްދަލުކޮށްގެން މިކަމާ ދައްކާނެ އިތުރު ވާހަކައެއް އޮންނާނެ
ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ޤަބޫލެއްނުކުރެވޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝަހުދީ.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހުދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ވެސް ހަމަ ބޮޑަށް ތާއީދުކުރެވެނީ ޣަފޫރުގެ ހުށަހެޅުއްވުމަށް. އެހެންވީމާ ،
އަޅުގަނޑު ޣަފޫރުގެ ހުށަހެޅުމަށް ހަމަ ތާއީދުކޮށްލަންވެގެން. އަޅުގަނޑަކަށް ވެސް ހަމަ ނުފެނޭ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން
އެ އޮތީ ގޮތެއް ނިންމާ އެ ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް ޞަރީޙަ ޢި ބާރާތުން އަންގާފަ. އެހެންވީމާ، އިތުރަކަށް އެ ބޭފުޅުން
މިތަނަށް ހާޒިރުކޮށްގެން އެ މަޢުޟޫޢުގައި ދައްކާނެ ވާހަކައެއް އޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ދެންމެ މި ދަންނަވާލީ އެ ފޮނުވި ސިޓީ ވެސް. ސިޓީގެ ކޮންޓެންޓް އަޅުގަނޑު ދެންމެ މި ކިޔާލަދިނީ. 25
އޮކްޓޫބަރ 2015 ގައި މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ނިންމި ނިންމުންވަނީ ނޭޝަނަލް އިންޓަރގްރިޓީ ކޮމިޝަނަށް
ސިޓީއެއްގެ ޒަރިއްޔާއިން ޙަވާލުކޮށްފަ. އަޅުގަނޑުމެން ނިންމި ނިންމުން. މިދިޔަ އަހަރު، މިދެންނެވީ. ހަމަ އޭރު ވެސް
އެދިވަޑައިގަތީ ހަމަ މިކަންތައް. އެ ބޭފުޅުންގެ މުސާރަ އާއި؛ ދެން މިއަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މި ބޭފުޅުން މި
ދަންނަވާ ވާހަކައިގެ އަލީގައި އަދި އަލުން ހަމަ ރިޢާޔަތްކޮށް ހަމަ މި ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ
ރެޕްއަޕްކޮށްލާފައި މި ސިޓީ ފޮނުވާނަން. އެ ބޭފުޅުން ވެސް ދަންނަވަނީ އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެން އެ މީހުންނާ
ބައްދަލުކުރަންވީތޯ، ނޫންތޯ. އެއަށް ގޮތެއް ނިންމަވަން އަޅުގަނޑު މި ފްލޯރއަށް ދޫކޮށްލީ. ދެ ބޭފުޅުން ދެގޮތަކަށް މި
ނިންމެވީ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެންމެ ބޭފުޅުން އެއްގޮތް ކަމަށް ވާނަމަ މި ޙާލަތުގައި އޮތްގޮތް އެ ބޭފުޅުން
4

އަޅުގަނޑުމެންނާ ބައްދަލުކޮށްލާ ބައްދަލުވުމެއްގައި ހަމަ ދިނުން އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު އެއް ކަރޓަސީ އަސްލުގައި.
އެއީ މި ދެން ރައްޔިތުންގެ މުއައްސަސާއަކުން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކޮށްލުން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ
ކޮށްދިނުން އެންމެ ރަނގަޅު ކަމެއް. ނަމަވެސް. އާދެ! އާދެ ! މި ދެނީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެ ޚިޔާލު އެބަ އޮތް
އެގޮތަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު، ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުގެ ޚިޔާލު ކުޑަކޮށް ތަފާތުވެއްޖެ. އެއީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މަރަދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝަރީފް އެ ވިދާޅުވިހެން އަޅުގަނޑުމެން އެ ފުރުޞަތު ދީގެން އެ ބޭފުޅުން އަސްލުގައި
ބައްދަލުކުރައްވަން ބޭނުންފުޅުވަނީ ކޮން ސަބަބަކާއި ހުރެތޯ އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކޮށްލުން، ކަރޓަސީގެ ގޮތުން
އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކޮށްލުން ރަނގަޅުހެން. އެއީ ސަބަބަކީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މިއޮތީ އަޅު ގަނޑުމެން ނިންމި
ގޮތް އަންގާފަ. ދެން ފަހަރެއްގައި އެ ބޭފުޅުންނަށް ހީވަނީ ކަންނޭނގެ ނޫނިއްޔާމުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަކި ގޮތެއް
ހަދައިދެވިދާނެހެން. ދެން އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ އެއްޗެއް. ޙަޤީޤަތުގައި ގާނޫނުގައި މި ކަނޑައެޅިފައި އިންނަ އެއްޗަކުން
ނޫނިއްޔާ އެއްވެސް މުއައްސަސާއަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޢިނާޔަތެއް ނުދެން. ކޮންމެ ގާނޫނަކުން ނޫނިއްޔާ ކޮންމެ
މުއައްސަސާއާ ބެހޭގޮތުން އިނދޭ ދޭންޖެހޭ އެއްޗެއް ހަމަޖެހިފައި ކަނޑައަޅާފަ. އެ އުސޫލުގެ ދަށުން އަ ޅުގަނޑުމެން
މި ދެނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެ ބައްދަލުކުރެއްވުމަކީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ހަމަ ރަނގަޅު ކަމެއްހެން.
އަދި އަޅުގަނޑުމެން ވަކި ގޮތެއް އޭގައި ކަނޑައަޅާފައި ، އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން ނިންމާފައި އޮތް ގޮތް
ބަދަލުކުރާކަށް ވެސް ނުޖެހޭ އަދި ބައްދަލުކުރުމަކުން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޞާލިޙް.
ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. މުސާރަ އާއި އެ ދޭ ޢިނާޔަތްތަކާއި އެ އެއްޗެ އްސާ އަހަރުގެ މެދުތެރެއިން އެހެން ކުޅުމަކީ
އެހައި ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ އިނގޭތޯ. މިއިން ކޮންމެ ކަމެއްގައި އެ ބަޖެޓަށް އޭގެ އަސަރު
ފޯރާނެ. އެހެންވީމާ، މިހެން އަންނަ މުސާރަ އާއި ޢި ނާޔަތްތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ހުށަހަޅަން ޖެހޭނީ
އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ބަޖެޓާއި އެކީގައި. ފިނޭންސް މިނިސްޓަރަށް ވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވަން ޖެހޭނެ
މިއަންނަ ބަދަލުތަކާއި އެއްޗެހި. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބޭފުޅުން
5

އަޅުގަނޑުމެންނާ ބައްދަލުކޮށްލަން އެދިފައި އޮތީމަ އެ ބައްދަލުކުރުން އެއީ ހަމަ ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު
ދެކެން އެ ބޭފުޅުންގެ ކޮންސަރންތައް އަޑުއަހާލަން. އެހެންނަމަވެސް، ފޮނުވާ ސިޓީގައި އަޅު ގަނޑަށް ފެނޭ މި
ޢިނާޔަތްތަކާއި މުސާރަ އާއި އެއްޗެހި ހަމަޖެހިފައި އޮތް ވާހަކަ އާއި އިތުރު ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް
މަޝްވަރާކުރަން ބޭނުން ކަމަށް ވަންޏާ ހަމަ ބައްދަލުކޮށްލަން އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ ތައްޔާރަށްކަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހަމަ ދެ ޕާޓީގެ ފަރާތުން ވެސް މި ގޮތްތަކުގައި އެއްބަސްވެވަޑައިގަތުން ކުރިއަށްދާކަމަށް ވާނަމަ ހަމަ ޚިޔާލު ހަމަ
ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި އެއްގޮތް. އަޅުގަނޑުމެން މި އެދިވަޑައިގެންނެވި ކަންތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮށްދެވެން ނެތްކަން
ވަރަށް ސާފު. އެއާއެކުގައި އެ ބޭފުޅުން ބައްދަލުކުރައްވަން ބޭނުންފުޅު ވާނަމަ ވީހާ ވެސް ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭނެ
އެންމެ އަވަސް، އެ ބޭފުޅުން ވެސް އެދިވަޑައިގެންފައި އޮތީ އެހެން. ބައްދަލުވުން ބޭއްވޭނެ އިންތިޒާމު އަވަސް
ފުރުޞަތެއް ހަމަޖައްސަވައިދެއްވުން އެދެމޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެން މި ރިސެސްއާ ދޭތެރޭގައި ބާކީ މިއޮތް
ދުވަސްކޮޅުގައި މަސައްކަތުން ހަމަ ކިރިޔާ ވެސް ދުވަހެއް ސެޓު ކުރެވިއްޖެއްޔާ އެ ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކުރާ ގޮތަށް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ޚިޔާލު މިކަމުގައި އެއްގޮތް ކަންނޭނގެ. އަޅުގަނޑުމެން ދޭންނަން ފުރުޞަތެއް
އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ވޯޓަކަށް ނުދިޔަ ނަމަވެސް އެންމެން އެއްބަސްވުމެއްގެ ގޮތުގައި ނިންމާލަން. އެޖެންޑާ
ނަންބަރު 3 އަށް އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރު މި ވަނީ މިހާރު ވެސް މިކަހަލަ އެހެން މައްސަލައެއް. ސަރުކާރުން
ލިބެންޖެހޭ ގިނަ އަދަދެއްގެ ފައިސާ ވާކަން ޤަބޫލުކުރެވޭތީ ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތުން އެކަން ސާފުނުވެގެން
މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރަން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ރައީސް ނުވަތަ ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކުރުމަށް އެދި ޙުސައިން ޢާދަމް 18
ޖުލައި 2016 ގައި ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީއާމެދު މަޝްވަރާކޮށް ގޮތެއް ނިންމުން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މޭޒުކޮޅުގައި
މި ސިޓީ އޮންނާނެ. އެނގިވަޑައިގަންނަވަނެ ފަދައިން އަޅުގަނޑު ފަށައިގަންނަމުން ދަންނަވާލާނަން. ހުޅުމާލެ ފުލެޓު
ނަންބަރު 63104 ދެން ޓެލެފޯނު ނަންބަރު ޖައްސަވާފައި މިއޮތީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް، ވެދުން
ސަލާމަތްފަހު ދަންނަވަމެވެ. އަޅުގަނޑު މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ، އަޅުގަނޑަށް މާލިއްޔަތު ކޮ މިޓީގެ ރައީސް ނުވަތަ އެ
ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކުރެވޭނެ ގޮތް ހައްދަވައިދެއްވުން އެދެމެވެ. ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑަށް ސަރުކާރުން ލިބެންޖެހޭ ގިނަ
އަދަދެއްގެ ފައިސާވާކަމަށް ޤަ ބޫލުކުރެވޭތީ ސަރުކާރުގެ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކުން އެކަން ސާފުނުވެގެން މާލިއްޔަތު
ކޮމިޓީން އެކަމާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށްލުމަށްށެވެ. އިޙްތިރާމް ޤަބޫލުކުރެއްވުން އެދެމެވެ. 18 ޖުލައި 2016.
ޙާދިމްކުމް، ޙުސައިން ޢާދަމް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް ލިބިފައިވާ ސިޓީއަކީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް
ޝަރީފަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
6

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އޭނައަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވަން. އެއީ ކޮން އިދާރާއަކުން، ކޮން ސަބަބަކާ ހުރެ ލިބެންޖެހޭ
ކިހާ ވަރެއްގެ އަދަދެއްތޯ. ދެން އެކަމާ ބެހޭގޮތުން ކިހާވަރެއްގެ ސާބިތު ހެކި ހުރިތޯ. އެހެންނޫނިއްޔާ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސަރުކާރުން ވަރަށް ބައިވަރު ފައިސާ މީހަކު ލިބެން އެބަ އޮތޭ ބުނިކަމުގައި ވިޔަސް ވެސް
އެކަމަކަށް ފިޔަވަޅުތަކެއް ނޭޅޭނެ. އެހެންވީމާ، ކޮން އިދާރާއަކުން ކޮން ސަބަބަކާ ހުރެ ލިބެންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަން
ނޭނގި މިތަނުން ކޮށްދެވޭނެ ކަމެއް ނެތް. ދެން އެހެންނަމަވެސް ޢާއްމު ރައްޔިތަކު މި މަޖިލީހަށް މި ކޮމިޓީއަށް
މައްސަލައެއް ހުށަހެޅައިފިއްޔާ އެއާއި ދޭތެރޭ ރިޢާޔަތްކޮށް ޖަވާބެއް ދޭންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ.
އެހެންވީމާ، އެންމެ ބޮޑުވަރަކަށް ވެސް ރައީސް، ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ބައްދަލުކޮށްލައްވާފައި ގޮތެއް ސާފުކޮށްލުމަކީ
ދެން މައްސަލައެއް އޮތްކަމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮން ވާހަކައެއްތޯ
ދައްކާނީ، މިއީ ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އިތުރު މަޢުލޫމާތު އިދާރީމޭޒުން ސާފުކޮށްލައިގެން ދެން އެހެން
ދުވަހަކަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މި މައްސަލަ ގެންނަން. އެއީ އޭނައަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވަ އިގެން މި ކޮން ގޮތަކުން،
ކިހިނެއްވާ ފައިސާއެއްތޯ. އެ ހެންނޫނިއްޔާ ވާނެގޮތަކީ މިއީ ޢާއްމު ރައްޔިތުން މައްސަލައެއް ގެނައީމަ ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް މިންވަރަކަށް އެޓެންޑް ނުކުރިކަމަށް ބަލާނީ. އެހެންވީމާ، އެ ފުރުޞަތު ނެތި އޭނައަށް ހަމަ
ސިޓީއެއް ފޮނުވި އިދާރީމޭޒުން ކިހިނެއް ވެގެން ކޮންގޮތަކަށް ދިމާވެ ދޭން އޮތް ފައިސާއެއްތޯ ؟ މަޢުލޫމާތު ސާނުވެގެން
އުޅެނީ ކޮން އިދާރާއަކުންތޯ؟ ދިމާވެގެން އުޅޭ މައްސައަކީ ކޮބައިތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު، ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން އޭނާއަށް ބައްދަލުކުރާކަށް ޖެހޭނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު
ޤަބޫލެއްނުކުރަން. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ސިޓީއެއް ފޮނުވަން ޖެހެނީ އެއްވެސް
އިދާރާއަކުން، އެއްވެސް ތަނަކުން ފައިސާއެއް ނުލިބިގެން އުޅޭ ކަމަށް ވަންޏާ އެ މައްސަލައަކީ ފިނޭންސް
މިނިސްޓްރީއަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި އޭނައަށް ހަނދާންކޮށްލަދީފައި އެކަން އަޅުގަނޑުމެން
ސިޓީއަކުން އަންގާލަދިނީމަ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީއަށްހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ފައިސާ
ހޯދަން އޭނަ އުޅެން ޖެހޭނީ. ޝުކުރިއްޔާ.
7

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފައިޞަލް ނަސީމް.
ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ފައިޞަލް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރެވޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފްގެ
ވާހަކަފުޅަށް. ދެން އެއަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ތާއީދުކޮށްލަން. އަޅުގަނޑަށް ބޮޑަށް ބުރަވެވެނީ އެގޮތަށް ސިޓީ ފޮނުވަން.
އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަކި ފަރުދަކަށް ކަނޑައަޅާ މިވެނި ގޮތަކަށް ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީއަށް ހަމައެކަނި ލިޔާށޭ
އެގޮތަށް ފޮނުވާލުމަކީ އެންމެ އެދެވޭ ގޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ޤަބޫލެއްނުކުރެވޭ. އެކަން ސާފުކޮށްލަން ރަނގަޅު
ކަމަށް ފެނޭ ބައްދަލުކުރުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މައިގަނޑު ހަމަ 3 ޕާޓީގެ ވިސްނުންފުޅު އަޅުގަނޑުމެން މި ސިޓީއާ ބެހޭގޮތުން. މިކަހަލަ ސިޓީތައް މީގެ ކުރީގައި
ވެސް ވާނީ މި ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެން ގޮތްތަކެއް ނިންމާފަ. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ލ.އަތޮޅުގެ ކޮންމެވެސް
ރަށަކުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް، ގަމުގައި ހޮސްޕިޓަލުގައި ހިނގަމުންދާ މަސައްކަތަކާ ގުޅޭގޮތުން. އޭގައި
ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސާފުވޭ ސަބަބު އިނގޭތޯ. އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޝިދު، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މީގައި މީހަކަށް ލިބެންވާ ފައިސާ ނުލިބިގެން މި ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކުރުން ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން
މިއަށް ޖަވާބުދާރީވުން އެއީ ވަރަށް ފަނީ ކަމަކަށްވާނެހެން. ވަރަށް ގިނަ މައްސަލަތައް އެބަ ހުރި. އަޅުގަނޑުގެ އެއީ
ފައިސާ ނުލިބި ހުންނާނީ އެކިއެކި އެގްރީމަންޓްތަކާއި މިއާއި އެއްގޮތަށް. އެއްގޮތަކީ އޭނައަށް އެ ކުރެވުނު
މަސައްކަތެއް ސަރުކާރުން އޮންނާނީ އެގްރީމަންޓެއް އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ޙަވާލުކުރެވިފަ. އެ އެއްބަސްވުމާއި އެ
ބިލުގައިވާ ޑިއުރޭޝަނަށް ނުދީފިއްޔާމުން ދެން އެ ފައިސާ ހޯދަން އޭނަ ދާންޖެހޭނީ ޝަރީޢަތަށް. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް
ހިއެއްނުވޭ އަޅުގަނޑުމެން މިތަނަށް އެ މަޢުލޫމާތު ގެނެސްގެން ބަލައިގެން އޭނައަށް ދޭންވާ ޖަވާބު؛ އެހެންވީމާ، މިއީ
ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮބިނޯންނަވަރުގެ ކަމެއް ކަންނޭނގެ މި ހުޅުވެނީ. މިކަހަލަ ބައިވަރު މައްސަލަތައް
އުޅޭނެހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. އެހެންވީމާ، އެއީ ކަންނޭނގެ މީގައި ދާންޖެހޭނެ މަގަކީ.
8

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ، ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ވެ ސް ހަމަ ފުރުޞަތެއް ހޯދާލީ މިއާ ބެހޭގޮތުން އެއްޗެއް
ދަންނަވާލަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނާޝިދު އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ވަރަށް ތާއީދުކުރަން.
އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން އުޅުނު ވާހަކަ އެ ވިދާޅުވީ. އަޅުގަނޑުމެން މި މައްސަލަ ބަލަން ވެއްޖެއްޔާ ރާއްޖޭގެ ވަރަށް
ގިނަ ތަންތަނުގައި މިގޮތަށް އެކިއެކި ކުދިކުދި ކަންތައްތަކުގައި މި މިސިޓީއަށް ޖަވާބެއް ދޭންވެއްޖެއްޔާ ފައިސާ ލިބުން
ޑިލޭވެ ލަސްވެ މިހެންވެފައި ބައިވަރު ކަންތައްތައް އެބަހުރި. ވާނެގޮތަކީ ހުރިހާ އެންމެން މިތަނަށް މިސިޓީތައް
ފޮނުވިދާނެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހެން މަސައްކަތެއް ކުރެވޭނެ ގޮތެއް ނޯންނާނެ އޭރުން. ދެން މިހާރު
އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ކޮންމެ މީހަކު ވެސް މަސައްކަތް ކޮށްފައި އޮންނާނީ. އެ އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފުވާ ފަރާތްތަކާ
ދޭތެރޭގައި ދައުވާކޮށް ކޯޓަށް ގޮސްގެން އެމީހަކަށް، އެމީހެއްގެ ޙައްޤު ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު ރާއްޖޭގައި މިއޮތީ ލިބިފަ.
އެހެންވީމާ، ކޮންކަމަކާތޯއޭ އަޅުގަނޑުމެން އޭގެ ތެރެއަށް ވަދެގަންނަންވީ؟ އެހެންވީމާ، އެއަށް ޖަވާބެއް ދިނުމަށް
އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ އެގޮތަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފައިޞަލަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން އިތުރަށް މިއަށް އިންޓަރރެކްޓުކުރައްވަން
ބޭނުންފުޅުވާނަމަ.
ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ފައިޞަލް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު މުޅިން ދެގޮތަކަށް މިވާހަކަ މިއަންނަނީ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެހެންކަމަށްވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން ޢާއްމުކޮށް ހަމަ
އެންގުމަކުންވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ސިޓީއެއް ނެރެވިދާނެ އެހެންނޫންތޯ؟ އެންގުމެއް ނެރެވިދާނެ މިބާވަތުގެ
މައްސަލަތައް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް އަންނަ ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަށާއި އެއްވެސް ފަރުދެއްގެ ހިތު ތެރޭގައި މިބާވަތުގެ
މައްސަލައެއް ނުވަތަ އެމީހަކަށް ކުރިމަތިވެފައި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އެހެން އޮތް ކަމަށްވަންޏާ އެފަރާތްތަކުން
އެމީހަކާ، އެ މައްސަލަ ދިމާވި ފަރާތަކާ ގުޅިގެން ކުރިއަށްގެންދާކަށް ނުވަތަ ޝަރީޢަތަށް ދިއުމަށާއި މާލިއްޔަތު
ކޮމިޓީއަށް އެ މައްސަލަތައް ނުފޮނުވަން. އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ލިޔުމަކުން އަންގާލަންވީ. އެކަމަކު
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެހާބޮޑަކަށް އޮބިނޯންނަވަރަކަށް މައްސަލަތައް މިހާތަނަކަށް އައިސްފަ އެއް ނެތް.
9

އެހެންކަމަށްވަންޏާ ފަރުދެއްގެ މިބާވަތުގެކަމެއް އޮތްކަމަށްވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ސާފުކޮށްލުމަކީ އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ އެހާ ބިޒީކޮށެއްނޫންހެން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދަނީކީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޠާރިޤް.
މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޠާރިޤް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ލީޑަރު. އަޅުގަނޑު ހަމަ އިދާރީމޭޒުން މީތި ސާފުކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް ދެކެނީ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން
ކަނޑައަޅަންވީ ސިޓީގައި ކޮން ކިހާވަރެއް ވީމަތޯ އަޅުގަނޑުމެން އެޖެންޑާކޮށްގެން ވަގުތު ކުރިއަށްގެންދާނީ. މިސާލަކަށް
މި ސިޓީގައި މި ކިޔާލަން ވެސް... ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑަށް ސަރުކާރުން ލިބެންޖެހޭ ގިނަ އަދަދެއްގެ ފައިސާވާކަމަށް
ޤަބޫލުކުރެވޭތީ ސަރުކާރުގެ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތުން އެކަން ސާފުނުވެގެން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް އެކަމާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު
ސާފުކޮށްލުމަށޭ. މިހާރު މިކަހަލަ ސިޓީއެއް އަންނައިރު މިއީ ހަމަ މީހަކު ޖެއްސުމަށް ވެސް ދެން ހަމަ ސިޓީލާނީ.
އަޅުގަނޑުމެން މިތާ ތިބެގެން ކޮންމެދުވަހަކު ބައިގަޑިއިރު ޕާޓީއަކުން މީހަކު ވާހަކަދައްކައިގެން، އެކަމަކު މިއަށް
ސަޕޯޓިންގ ޑޮކިޔުމެންޓްސް ހަމަކޮށްފައޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެޖެންޑާކުރަންވީ. އެހެންނޫނިއްޔާ ހަމަ ބޭކާރު
ވަގުތުތަކެއް ހިނގައިދާނެ. ފަހަރެއްގައި މި ވެދާނެ ޖެނުއިން ކޭސްއަކަށް އެމީހާއަށް އަދި މަޢުލޫމާތު ނުދެވުނަސް.
އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ޓޭބަލްކުރެވޭއިރު އިދާރީމޭޒުން މިއަށް ސަޕޯޓިންގ ޑޮކިޔުމެންޓު ލާފައި ކުރީމަ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭނެ މީގެ ވާނުވާއެއް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން ޢާއްމުކޮށް ޢަމަލުކުރަމުން އަންނަ ގޮތަށް ބަލާއިރުގައި ސިޓީއެއް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ނުވަތަ
އެޑްރެސްކޮށް ލިބިއްޖެއްޔާމުން ކޮމިޓީގެ ޑެލިބަރޭޝަނަކަށްފަހުގައި ގޮތެއް ނިންމުމަށް ޓަކައި އިދާރީމޭޒުން އެކަން.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތް ރިވޯޓު ކުރަންދެން ގޮތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ހުށަ ވެސް ހެޅިއްޖެ
ކަންނޭނގެ ކޮންމެވެސްވަރަކަށް އެ ވާހަކަ އެގޮތަށް. އަޅުގަނޑުމެން މިހެން އެންޓަރޭން ނުކުރަންވީ މިންވަރެއް
ކަނޑައަޅަންވީ އެއްދުވަހެއްގެ ބައްދަލުވުމެއްގައި. އިބްރާހީމް ޝަރީފް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
10

މިހާރު ރައްޔިތަކު މައްސަލައެއް ޖައްސައިފި ކަމަށް ވަނީވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން އެ ޖެނުއިން ކޭހެއްތޯ ބަލައިލުމަކީ ހަމަ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގެ ހައިސިއްޔަތުން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އެއީ ކުރަން...
އިދާރީމޭޒުން ހަމަ ސާފުކޮށްލައްވާފައި ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މުޤައްރިރަށް ގޮތެއް ނިންމެވިދާނެ މީގައި އިތުރަށް
ބަލަންޖެހޭނޭ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ ޖަވާބު ވެސް ދެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ. އެހެންވީމާ، މި
މައްސަލަ މުޅިން ނުބަލާ ދޫކޮށްލީމާ އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލެއްނުކުރެވޭ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތެއްހެނެއް. އަޅުގަނޑަށް
ޤަބޫލުކުރެވެނީ ޢާއްމު ރައްޔިތަކު މައްސަލައެއް ހުށަހަޅައިފިއްޔާ ދެން އެޓްލީސްޓު އެ ޝަރީޢަތަށް ފޮނުވަން އޮތް
މައްސަލައެއް ވެއްޖެއްޔާމުން އެމީހެއް ގާތުގައި އެހެން ވެސް ބުނެވޭނެ ސިޓީއަކުން. އެހާވަރު އަޅުގަނޑުމެން
ކޮށްލަދޭންވާނެ އިނގޭތޯ. ދެން އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ވެސް އެނގޭ އެ ސިޓީއަކީ ފުރިހަމަ ސިޓީއެއްނޫންކަން.
އެހެންވީމާ، އެކަމާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު އިދާރީމޭޒުން ސާފުކޮށްލައްވާފައި މިތަނުން ބަލަން ބޭނުން ސިޓީއެކޭ ކިޔާފައި
މުޤައްރިރު ނިންމާފައި ސިޓީއަށް ޖަވާބު ދެއްވީމަ ނިމުނީ. އެހީސާބުން ނިމުނީ. ދެން އޭރުން މިތަނަކު ލޮގެއްނުވާނެ
އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހަމަ އަދިވެސް ތަކުރާރުކޮށް ދަންނަވަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އަރިހުގައި
ރައްޔިތަކު ސިޓީއެއް ފޮނުވައިފިއްޔާ އެޓްލީސްޓު އެއަށް އެޓެންޑުކުރަންވާނެ. އެހެންވީމާ، އައުޓްރައިޓުގައި އޭތި
ރިޖެކްޓުކުރުމަކީ އެއީ ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކުން ކުރަންވާނެ ކަމެއް ނޫން.
ކިތަންމެވަރަކަށް މަސައްކަތް ބޮޑުވިއަސް މަސައްކަތް ، ބޮޑު މަސައްކަތްކުރާނީ. އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ މިތަނަށް
މަސައްކަތްކުރަން އައިސްފަ. ގިނަ ޖަލްސާތައް ބާއްވައިގެން ގިނަވަގުތު ހޭދަކުރާނީ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އަޅު ގަނޑު
އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ ތާކުރާރުކޮށް ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އިދާރީމޭޒުން މައްސަލަތައް ސާފުކޮށްލާފައި ދެން
ކުރިއަށްގެންދަންވީ ގޮތެއް ކޮމިޓީން ނިންމަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.
ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ވެސް ހަމަ ޝަރީފުގެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރަން. ދެން އެ ބޭފުޅާގެ ނަންބަރާއި އެޑްރޭހާ ހުރިހާ އެއްޗެހި
ހުރި މި ސިޓީގައި. އެހެންވީމާ، އެ ބޭފުޅާއާ ގުޅުއްވައިގެން އެ ލިޔެކިޔުންތަކާއި އެއްޗެހި ހޯދާފައި އެއީ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ގެންދެވެން އޮތްކަމެއްތޯ ނޫންތޯ ބެލީމާ އޭރުން ދެން އެކަމާ ދޭތެރޭގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ހަމަ މަސައްކަތް ކޮށްދެވުނީ ކަމަށްވާނީ. އެހެންވީމާ، ބައްދަލުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އެ
ޕްރޮސެސް ކުރިއަށްގެންދަން އި ދާރީމޭޒުން ފާސްކޮށްލުމުން އެވަރުން ފުދޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަނީ.
11

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ދެން ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި މިހާރު ނިންމުމަކާ ހަމައަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެވިއްޖެ
ކަންނޭނގެ. ހަމަ އެފަރާތާއި އެކަށީގެންވާ މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށްފަހުގައި މިކަން އޮތްގޮތެއް ދެން އެންމެ ފަސޭހައިން
ލުއިކޮށް ކުރެވޭ ގޮތަކަށް މަގުދައްކައި ދިނުން. މަޢުލޫމާތެއް ސާފުނުވެގެން ކަމަށް ވިދާޅުވަނީ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ
އޭނައަށް އެ މަދަނީ މަރުޙަލާ ފައްޓަން ވެސް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ނުލިބިގެން ކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ބެލިދާނެ. ދެން ނަމަވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނާޝިދު ވެސް ވިދާޅުވެދެއްވި ޙަޤީޤަތަކީ މިފަދަ މައްސަލައެއް
އުޅޭކަމުގައި ވާނަމަ މިކަމުގައި ހަމަ ޓަކި ޖަހަންޖެހޭ ސިސްޓަމު ފުރިހަމައަށް އެބައޮތް. ފައިސާ ނުދެވިވާ ކަމުގައި
ވާނަމަ ހަމަ ފައިސާ ހޯދުމަށް ޓަކައި މަދަނީ އިޖުރާޢަތްތައް އެ އޮތީ ގާއިމުކުރެވިފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު
އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ތި ބޭފުޅުންގެ ތި ނިންމުމާއި އެއްގޮތަށް ވަރަށް އެކަށީގެންވާ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް މި ފަރާތަށް ޖަވާބު
ދިނުމުގެ މަސައްކަތާއި ޙަ ވާލުވެއްޖައިން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެގޮތަށް އެއްބަސްވުމެއް ކަމުގައި
ނިންމާފައި އަޅުގަނޑުމެން އެޖެންޑާއިގެން ކުރިއަށް ދެވުނީމަ މިއަދުގެ މަސައްކަތަށް ހަމަ ލުއިވެގެންދާނެ. 2017
ވަނަ އަހަރަށް ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓު ސީލިންގ ކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ 20 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ސީލިންގ ރިވައިޒް ކޮށްދެއްވާ އެންމެ މަދުވެގެން 2016
ވަނަ އަހަރަށް ކަނޑައެޅި މިންވަރުގެ ބަޖެޓެއް ކޮމިޝަނަށް ލިބޭނެ ގޮތް ހައްދަވައިދެއްވުން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ބާރު
އަޅުއްވަ އި ދެއްވުމަށް އެދި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފޮނުވާފައިވާ ޖުލައި 2016 ސިޓީއާ މެދު މަޝްވަރާކޮށް
ގޮތެއް ނިންމުން. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މި ސިޓީގެ ކޮޕީ ތި ބޭފުޅުންގެ ފައިލުކޮޅުތަކުގައި މިހާރުވާނެ. ސިޓީގެ
ތާރީޚަކީ 17 ޖުލައި 2016. އެ ބޭފުޅުން އެދިވަޑައިގެންފައި މިވަނީ މި ހިނގަމުންދާ 2017 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކުރާ
ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓުގެ ސީލިންގ ކަމަށް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ 20 މިލިއަން ރުފިޔާއަކީ
ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގާނޫނުން މި ކޮމިޝަނާ މަތިކޮށްފައިވާ ގާނޫނީ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް އެކަށޭނަ
ބަޖެޓެއް ނޫން ކަމުގައި ދަންނަވަމެވެ. އަދި ކޮމިޝަނުގެ ސްޓްރެޓަޖިކް ޕްލޭނުގައި ރާވާފައިވާ ހަރަކާތްތައް
ހިންގުމަށާއި ލަނޑުދަނޑިތައް ހާސިލުކުރުމަށް ބޮޑެތި ގޮންޖެހުންތަކެއް ކުރިމަތިވާނެ ސީލިންގއެއް ކަމުގައި ވެސް
ދަންނަވަމެވެ. ފާއިތުވި 4 އަހަރު ތެރޭގައި ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ބޮޑުވެ ގެން އައި މިނިވަން
މުއައްސަސާތަކުގެ ބަޖެޓު އިތުރުވަމުން އައި ކަމުގައި ވިޔަސް މި ކޮމިޝަނުގެ ބަޖެޓު ސީލިންގ އަހަރުން އަހަރަށް
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ކުޑަކުރައްވަމުން ގެންދަވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ. މި ކޮމިޝަނަކީ
ސިވިލް ސަރިވިސްގައި ހިމެނޭ 24 ހާހަށްވުރެ ގިނަ ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުން ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓުމުގެ
މައި އިދާރާ ކަމަށްވުމާއި އެކު ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތްތައް ރާވައި ހިންގާ މުވައްޒަފުންގެ
12

ހުނަރާ ޤާބިލުކަން އިތުރުކުރުމަށް ދޭންޖެހޭ އެންމެހައި ތަމްރީނުތައް ދިނުމުގައި މަސްއޫލިޔަތު އުފުލަންޖެހޭ
ފަރާތަކަށްވާތީ އެކަށީގެންވާ ބަޖެޓު ލިބިގެން ނޫނީ މި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާނުކުރެވޭނެ ކަމަށް މަނިކުފާނާ އަދި ތިޔަ
ކޮމިޓީން ވެސް ޤަބޫލުކުރައްވާނޭ. އެގޮތުން ވިދާޅުވެ އެ ބޭފުޅުން ދެއްވާފައިވާ ތާވަލެއް މީގައި ހިމެނޭ އިނގޭތޯ. އެއީ
2017 ވަނަ އަހަރު ކޮމިޝަނަށް ކުރަންޖެހޭ ކޮމިޓްމެންޓްސް ޚަރަދުތަކާއި މިހާރު ތިބި މުވައްޒަފުންގެ އުޖޫރައަށް
ހިނގާނެ ޚަރަދުތައް ފެންނާނެ ގޮތުގެ ޗާޓެއް އަޅު ގަނޑުމެންނަށް ފޮނުއްވާފައިވޭ. ދެން ނިންމާލައްވަމުން ވިދާޅުވެފައި
މިއޮންނަނީ 2017 ވަނަ އަހަރު ކޮންމެހެން ޚަރަދުކުރަންޖެހޭ ކޮމިޓްމަންޓުތައް އެކަނި ވެސް 20 މިލިއަނަށްވުރެ ގިނަ
ރުފިޔާ ޚަރަދުކުރަންޖެހިފައި އަދި މީގެ އިތުރުން ސިވިލް ސަރވިސް ޓްރެއިނިންގ އިންސްޓިޓިއުޓް ސިވިލް
ސަރވިސްގެ އެކި އިދާރާތަކުގައި މުވައްޒަފުންނަށް ހިންގާ ޓްރެއިނިންގ ކޯސްތަކާއި އަދި ވޯރކްޝޮޕްފަދަ
ޕްރޮގުރާމުތައް ކުރާ ޚަރަދާއި އަދި މި ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅައި ފާސްކޮށްފައިވާ ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ދެ ވަނަ
ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭން 2020 ،2016 ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕްރޮގުރާމުތައް ހިންގުމަށް ކޮންމެހެން އިތުރަށް ފައިސާ
ބޭނުންވާ ވާހަކަ މި ފުރުޞަތުގައި ދަންނަވަމެވެ. ވީމާ، 2017 ވަނަ އަހަރަށް މި ކޮމިޝަނުން ބަޖެޓު ސީލިންގ
ނެތް ކަމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ 20 މިލިއަން ރުފިޔާއެއްގެ
ސީލިންގ ރިވައިޒް ކޮށްދެއްވާ އެންމެ މަދުވެގެން ވެސް 2016 ވަނަ އަހަރަށް ކަނޑައެޅި މިންވަރުގެ ބަޖެޓެއް މި
ކޮމިޝަނަށް ލިބޭނެގޮތް ހައްދަ ވައި ދެއްވުމަށް އެދި ތިޔަ ކޮމިޓީން ބާރު އަޅުއްވަ އި ދެއްވުން އެދި ދެންނެވީމެވެ. މި
ސިޓީގައި ސޮއިކުރައްވާފައި ވަނީ ޑރ.ޢަލީ ޝަމީމް، ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް. ތާރީޚަކީ 17 ޖުލައި 2016 ،2016
އާދެ! އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި މައްސަލައާ މެދުގައި ގޮތެއް ނިންމަން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަކަށް،
ފުރުޞަތެއް ދެން އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙަށް.
ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ސީދާ ބަޖެޓު ކަނޑައަޅަން މިއޮންނަނީ އޮޑިޓު އޮފީސް އެކަނި
އިނގޭތޯ އަޅުގަނޑަށް އެނގިފައި އޮތްގޮތުން. ދެން ހުރިހާ ބަޖެޓުތަކެއް މިއަންނަނީ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު މަޖިލީހަށް
ހުށަހަޅާއިރުގައި އެއާއި އެކީގައި. އެހެންވީމާ، މިއާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސީދާ ވާހަކަ ދެކެވޭނީ ބަޖެޓު
ހުށަހެޅީމަހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. ބަޖެޓު ހުށަހެޅީމަ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން މި އައި ސަރވޭ ސިޓީއާ އެކީގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވައި އޭގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮށްދެވެން އޮތްކަމެއް ކޮށްދެވޭނީ. މި
ގަޑީގައި އެ ޖަވާބު އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ދެއްވަން. ދެއްވާފައި މި ބަޖެޓު ކޮމިޓީއަށް
ފޮނުވާގޮތަށް ހަދަން.
13

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ފަށަމުން އަޅުގަނޑު އެކަން ޑެލިބަރޭޓު ނުކުރީ. ނަމަވެސް އިދާރީމޭޒުން ވަނީ ހަމަ އެ ނުކުތާ
އެހެން ފާހަގަކޮށްދެއްވާފަ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް އެ ވިދާޅުވި ހަމަތަކަކީ
މިކަން ކުރެއްވޭނެ ހަމަ. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދަށް.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލީ އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކޮށް
ހަމަ އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާފައި ކޮންމެހެން އިތުރަށް މިއަށް ބަޙުސްކުރާކަށް ޖާގައެއް ވެސް އޮތް އެއްޗެއް
ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތަށް ނިންމަން އަޅުގަނޑު އެ އަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ، ކުރިން އެދިވަޑައިގެންނެވި މިފަހަރު.
ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް މި ފާސްކުރަން އޮންނަ ބަޖެޓަކާ ބެހޭ ގޮތުން ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ފުރުޞަތެއް ނޯވެ ކަންނޭނގެ.
ބަޖެޓު ހުށަހެޅުމުން މަޖިލީހުން ފާސްކުރަނީ ބަޖެޓު ކޮމިޓީއަށް. އެ ކޮމިޓީއަށް އަންނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓާ ބެހޭ
ކަންތައްތައް ނިންމަނީ. ދެން ދައުލަތުގެ ފައިސާއާ ބެހޭ ކަންތައްތައް ބަލަހައްޓާ ތަނަކީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ވާއިރުގައި
މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން މި މައްސަލަ ބަޖެޓު ކޮމިޓީއަށް ފޯވާޑުކުރުމުން އެއީ އެހެން ކަންނޭނގެ އިބޫ ވެސް އެވިދާޅުވީ.
އެގޮތަށް ކުރިއަށްގެންދަން ހަމަ މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ނިންމަންވީ ކަންނޭނގެ. ސީދާ މާލިއްޔަތު
ކޮމިޓީން ހަމަ ފާސްކުރާ ބަޖެޓަކީ އޮޑިޓު އޮފީހުގެ ބަޖެޓު. އޭގެ އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޯވޭ ސީދާ މެންޑޭޓެއް
ބަޖެޓު ފާސްކުރުމުގެ ކަންތައްތަކުގައެ އް. މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުން އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ އާއި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ
އެއްކޮށްލައިގެން ނަގާ ކޮމިޓީއަކުން މި ކަންކުރަނީ. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލައަކީ ވަރަށް ސާފު މައްސަލައެއް ކަމުގައި
އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މީގައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ހަމަ ޚިޔާލު ވަރަށް އެއްގޮތްހެން. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން އެ ބޭފުޅުންގެ
އެދިވަޑައިގަތުމަކަށްވީ ގާތްގަނޑަކަށް 4 މިލިއަންގެ ތަފާތެއް މި އުޅެނީ ފާސްކޮށްދިން ސީލިންގއަށް އިނގޭތޯ. ދެން
14

އަޅުގަނޑަށް ލަފާކުރެވޭ، ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މި ސަރުކާރުން ވެސް ހަމަ ސީރިއަސްކޮށް މިކަމުގައި ގޮތްތަކެއް
ގެންގުޅުއްވާނެ. ދަތިވެގެން ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ 2020 ،2016 އަށް މިއޮތް އެ ބޭފުޅުން
އެކަށައެޅުއްވި ސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ކުރިއަށްގެންދެވެން ހުރި ކަންތައްތައް މިނިސްޓްރީ އޮފް
ފިނޭންސް ތެރެއިން އެ ބޭފުޅުންނަށް ޚާއްޞަކޮށް ކުރެވެން އޮންނަ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކޮށްދެއްވާނެ ކަމާއި މެދު
އަޅުގަނޑު ޝައްކެ އް ނުކުރަން. ނަމަވެސް މެންބަރުންގެ ވަރަށްބޮޑު އިއްތިފާޤަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިގޮތަށް
ޕާޓީތަކުގެ މެދުގައި ނިންމާލެވިއްޖެ ކަމުގައި ވާނަމަ މި މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެން 2017 އަށް މިއަހަރު، މިއަންނަ
އަހަރަށް ހުށަހެޅޭ ބަޖެޓުގައި އެންމެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ނޯޓުކުރެވޭ އެއް މަސައްކަތެއް ގޮތުގައި ނޯޓުކޮށް
އިދާރީމޭޒުން ވެސް މިކަމަށް ހަމަ ހޭލާ ތިބެ އަޅުގަނޑުމެން މި މައްސަލަ ބަޖެޓު ކޮމިޓީއާ ހަމައަށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ
އިސްނަގައިގެން ފޮނުވާނަން. އެނގިވަޑައިގަންނަވަންތޯ ވަކިން އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރާ ހަމައެކަނި ބަޖެޓެއް ގޮތުގައި
މި ކޮމިޓީއަށް މިއޮންނަނީ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ބަޖެޓު. އެއީ ސީދާކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް އޮޑިޓު
އޮފީހުން އަންނަ ބަޖެޓެއް. އޭގެ ކަންތައް ނިންމަވަނީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން. އެ ނޫން ހުރިހާ ބަޖެޓްރީ މަސައްކަތްތައް
މިއަންނަނީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ކުރިމައްޗަށް ހުށަހެޅޭ، ތަޅުމުގައި
ހުށަހެޅޭ ހުށަހެޅުމަކަށް ގޮތްތަކެއް ނިންމައި ރިވައިވްކުރުމުގެ މުރާޖަޢާކުރާ ކޮމިޓީއެއް އެކުލަވާލުން. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއާ
އަދި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ އެކުވެ ގެން. އެހެންވިމާ، އެ ނިންމާ ގޮތްތަކުގެ ނިންމުން ދެން ތަންފީޒުކުރަމުންދާނީ ތަންފީޒީ
އިދާރާތަކުން. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އެ ބޭފުޅުންނަށް ޖަވާބެއް ދޭން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން
ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ސިޓިން ގގައި ހާޒިރުވެވަޑަ އިގެންނެވި މެންބަރުންނާއި ޕާޓީތަކުގެ
އިއްތިފާޤުން އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތަށް މިހެން ނިންމައި އެ ބޭފުޅުންނަށް މިކަމުގައި އެހީތެރިވެދިނުމަށް ޓަކައި 2017
ވަނަ އަހަރު ބަޖެޓު ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަރުޙަލާގެ ތެރޭގައި ކަމާ ބެހޭ ކޮމިޓީއަށް މިކަން ހުށަހެޅުމަށް މާލިއްޔަތު
ކޮމިޓީން މަސައްކަތްކުރާނެ ވާހަކަ އެ ބޭފުޅުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި ދަންނަވާލަން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ
އެގޮތް ތި ބޭފުޅުން އެންމެން އިއްތިފާޤުވާ ކަމަށްވާނަމަ އޯކޭ ކަމަށް ބަލާފައި ނިންމާލަމުން މިއަދުގެ ބާކީ ދެން
އަޅުގަނޑުމެންގެ އެޖެންޑާގައި ހުރި މަސައްކަތަށް ކުރިއަށްދާނަން. އާދެ! 2017 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް
އޮފީހުގެ އެނުއަލް އޮޑިޓު ވާރކް ޕްލޭނުގައި ހިމަނައިގެން ކުރިއަށްގެންދަވަން މުހިންމު ކަމަށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް
ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އޮޑިޓު އޭރިޔާތަކެއް ފާހަގަކުރެވިފައިވާނަމަ އެ މަޢުލޫމާތު 21 ޖުލައި 2016ގެ ކުރިން އޮ ޑިޓަރ
ޖެނެރަލް އޮފީހަށް ފޮނުއްވައި ދެއްވުމަށް އެދި ފޮނުއްވާފައިވާ ނަންބަރު އެއީ 12 ޖުލައިގެ ސިޓީއާމެދު މަޝްވަރާކޮށް
ގޮތެއް ނިންމުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވާނެ މިހާރު ސިޓީއެއް ލިބިފައި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ސިޓީއެއް. ތި
ބޭފުޅުން މޭޒުކޮޅުގައި ވާނެ. ދަންނަވާލާނަން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ، މަ ޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު
އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިންމަނިކަށް، ވެދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ. 2017 ވަނަ އަހަރުގެ އެނުއަލް
15

އޮޑިޓު ވާރކް ޕްލޭން ތައްޔާރުކުރުމާ ގުޅޭ މި އޮފީހުގެ 2017 ވަނަ އަހަރުގެ އެނުއަލް އޮޑިޓު ވާރކް ޕްލޭން
ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވަނީ ފެށިފައެވެ. މި ވާރކް ޕްލޭން ތައްޔާރުކުރެވޭނީ މި އޮފީހަށް މާލިއްޔަތު ގާނޫނުން
ލާޒިމުކުރާ އޮޑިޓުތަކާއި އޮފީހުން ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ޕަރފޯމެންސް އޮޑިޓުތަކާއި އައި.ޓީ އޮޑިޓުތަކާއި ކޮންޕްލެއިންސް
އޮޑިޓުތަކާއި އަދި ޚާއްޞަ އޮޑިޓު ހިމަނައިގެންނެވެ. ވުމާއިއެކު 2017 ވަނަ އަހަރު މި އޮފީހުގެ އެނުއަލް އޮޑިޓު
ވާރކް ޕްލޭނުގަ އި ހިމަނައިގެން ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް މުހިންމު ކަމަށް ތިޔަ ކޮމިޓީއަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އޮޑިޓު
އޭރިޔާތަކެއް ފާހަގަކުރެވިފަ އިވާނަމަ އެ މަޢުލޫމާތު 21 ޖުލައި 2016ގެ ކުރިން މި އޮފީހަށް ފޮނުއްވައި ދެއްވުމަށް
އެދެމެވެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީއަށް ، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ފެންނަ، އަޅުގަނޑުމެންގެ
މެންބަރުންނަށް ފެންނަ ޚާއްޞަ އޮޑިޓު އޭރިޔާއެއް ވާކަމުގައި ވާނަމަ 21 ޖުލައިގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ފޮނުވަން އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، މިއަދަށް މި ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުން އަޅުގަނޑުމެން މި ބާއްވަންޖެހޭ މައިގަނޑު އެއް
ސަބަބު ތެރޭގައި މިފަދަ ނިންމަން ހުރި، ޑެޑްލައިނަށް ނިންމަން ހުރި ކަންތައް ހިމެނޭ. އެހެންވީމާ، މިކަން ހަމަ
މިއަދު ކޮންމެވެސް ގޮތެއް މެންބަރުން ނިންމަވައި ދެއްވުން ވަރަށްބޮޑަށް އެދޭތީވެ އަ ޅުގަނޑު ހަމަ އެ ވާހަކަ
ދަންނަވާލަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ވަރަށް މުހިންމު މައްސަލައެއްހެން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ފެނުމުގައި މިއަދުގައި
އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީގެ ކޯރަމް ވަރަށް ޚާއްޞަކޮށް ވަރަށް ސީނިއަރ ބޭފުޅުން ވެސް މަދުކަމަށް ފެންނާތީވެ މިއަދު
މިއަށް ގޮތެއް ނިންމުން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ދެން އޮންނަ ޖަލްސާ މި ބައްދަލުވުމަކަށް ފަސްކޮށްލުން
ރަނގަޅުކަމެއްހެން، ރަނގަޅުވާނެހެން. އެއީ ފުދޭވަރެއްގެ ރަނގަޅު ކޯރަމެއް މިއަދު ނެތީމަ މި ކަމަށް ވާހަކަ ، ގޮތެއް
ނިންމުމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.
ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާ ގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ފެންނަ ގޮތަކީ މިވަގުތަކަށް ކުރަންޖެހޭ މުހިންމު އޮޑިޓެއް އޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ޤަބޫލެއްނުކުރެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ވާރކް ޕްލޭނު ހައްދަވާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ވެއްޖެއްޔާ އޮޑިޓެއް
ކުރެވޭގޮތަށް އެލޮކޭޝަން ހަމަޖައްސަވައި ދެއްވާފައި އޮޑިޓު މަސައްކަތު ޕްލޭނު ހެދީމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން
16

ކުރެވޭނެ ކަންނޭނގެ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ހަތަރު ފަސް އޮޑިޓެއް ކުރެވޭގޮތަށް ވާރކް ޕްލޭނުގައި އެގޮތަށް އެކަން
ތައްޔާރުކުރީމަ އޭރުން އަޅުގަނޑުމެން އެވަގުތަކަށް ބޭނުންވާ އޮޑިޓެއް ކުރަން ރިކުއެސްޓުކުރީމަ ކުރެވޭގޮތަށް ވާރކް
ޕްލޭން ތައްޔާރުވީމާ މިކަންވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިދިޔަ އަހަރުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އޮޑިޓު އޮފީހަށް ހަމަ ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ
އެ ވިދާޅުވި ހަމަ ޢިބާރާތުން ޖަވާބު ދީފައި ވަނީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެ އަހަރު ނިމެންދިޔައިރުގައި ވަކި ޚާއްޞަ
އޮޑިޓެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު އޭރިޔާއަށްވުރެ ސީރިއަސް އޮޑިޓްތަކެއް ކުރަންޖެހުނު.
އެނގިވަޑައިގަންނަ ވާނެ 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ފަހަށް ވަ ރަށް ފަހުކޮޅުގައި ހިނގައިދިޔަ ޙާދިސާތަކާ ގުޅިގެން،
ޚާއްޞަކޮށް އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ ޚާއްޞަ އޮޑިޓުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދެވުނު. އަދި ދާދި ފަހަކުން މި
ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިގެންދިޔަ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން އެ މައްސަލަ އެހެން ފަރާތްތަކަކުން ވެސް ބައްލަވަމުން ގެންދަވާ
ރިކުއެސްޓަކާ ގުޅިގެން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުން ޚާއްޞަ އޮޑިޓެއް ހައްދަވަމުން ގެންދެވި މާލޭގައި ޢިމާރާތްކުރެވުނު
ގާކޮށްޓާއި އަދި ޢަރަބިއްޔާގައި ހުރި ފުލެޓްތަކުގެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ގެންދިއުމާ ބެހޭގޮތުން. އެ މައްސަލައިގެ
ފުރަތަމަ ފެށިގަތުމަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީގައި އެޖެންޑާގައިވޭ އެ މައްސަލަ ރިވައިވްގައި މިހާރު. އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން އެއަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ފާޅުކުރެއްވި ޚިޔާލުތަކާއި އެކުގައި ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކުން މަޢުލޫމާތު އަދިވެސް ހަމަ
ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން މި ގެންދަނީ ކުރިއަށް. އަދި އެއާއެކުއެކުހެން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގގެ
ބޭފުޅުންނާއި މި ކޮމިޓީން ބައްދަލުކުރާނެ ތާވަލެއް ދެފަހަރަކަށް ކަނޑައެޅިގެންދިޔަ. ނަމަވެސް، މިނިސްޓަރަށް
އެދުވަސް ތަންކޮޅެއް ބަރުދުވަހަކަށްވީތީވެ އަޅުގަނޑު ވާނީ އެހެން ދުވަހަކަށް އެޖެންޑާކުރަން ނިންމާފަ. އެހެންވީމާ، މި
މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރޭގޮތުގައި، އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އަޙްމަދު ނާޝިދަށް.
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މާފަހަތުގައިހެން މި އުޅެނީ. މީގައި މިއޮތީ 21 ޖުލައި 2016 ގެ ކުރިން
ތިމަންނަމެންނަށް އަންގައިދޭށޭ ކަލޭމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ ސްޕެޝަލް ޕަރފޯމަންސް އޮޑިޓެއް ހަދަން ބޭނުންވާ
ތަންތަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މިތިބީ އޯގަސްޓް މަހުގައި. އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ބުނަނީ މީތި
ބާއްވާލަން. އެހެންވީމާ، ކުރިން ވެސް އެހެން ބޭފުޅަކު ވިދާޅުވި ގޮތަށް ޚާއްޞަ އޭރިޔާ އެއް ފެނިއްޖެއްޔާމު
އަޅުގަނޑުމެން އަބަދު ވެސް އެ މީހުންނަށް، މި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހަށް އެންގީމާ ސްޕެޝަލް އޮޑިޓެއް އެބަ
17

ހައްދަވައިދެއްވާ. އެހެންވީމާ، މީތި މިއަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޓައިމްލައިން ހަމަވެފައި އިން ތަންކޮޅު ފާހަގަކުރެވޭތީވެ
އެ ވާހަކަ ހަމަ ދަންނަވާލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ވަރަށް ވަރަށް ހަމަ މުހިންމު ވާހަކަފުޅެއް ތި ވިދާޅުވަނީ. އަޅުގަނޑު ވެސް އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން
އުޅުނިން. ރަމަޟާން މަސް ތެރޭގައި ޖުލައި ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ސިޓީ ފުރަތަމަ ލިބިގެންދިޔަ ފަހުން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭއްވުނީ އަދި އޭގެފަހުން އެއް ބައްދަލުވުން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މި ބައްދަލުވުމާ ހަމައަށް މީގެ
ކުރިން ވެސް ޖަވާބު މިގޮތަށް ދީފައި އޮތުމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިންމިފައި މިއޮތީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދޭނެ
ޖަވާބަކީ ހަމަ މިދިޔަ އަހަރެކޭ، ވަކި އިތުރު ޚާއްޞަ އޮޑިޓް އޭރިޔާ އެއް ނެތުމާ ގުޅިގެން ކޮންޓިނިއުވަމުން އަންނަ
ޕްރޮސެސްއެއް މި ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް. ހަމައެކަނި ފޯމަލިޓީއަށް ޓަކައި ސިޓީ އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް
ފޮނުވައިދޭން. ސިޓީއެއް އައީމާ މި ކޮމިޓީގެ އެއްކަލަ ދެންމެ ޢާއްމު ރައްޔިތަކު ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީ ވެސް އަދި
އެއަށް ޖަވާބު ދެވެން އޮތަސް ނެތަސް އަޅުގަނޑުމެންގެ އެޖެންޑާގައި ހިމަނައި ކޮމިޓީއަށް ގެނުވާނަން. އެހެންވީމަ، އެ
އުސޫލުން މިއަދު މިއޮތީ. ނިންމަން ހުރި ހުރިހާ ކަންތައް އަވަހަށް ނިންމޭތޯ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ.
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ބޭނުންވޭ ތާއީދުކޮށްލަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް.
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު އެ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް. މި ހަމަ ކުރީ އަހަރެކޭ އެއްގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ
ކަންތައްތައް ކުރިއަށް ގެންދަން. އެގޮތަށް ނިންމަން އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.
ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރަނގަޅު ވާހަކައެއް. 21 ޖުލައި ކުރިން ފޮނުވަން އިނީ. އެހެންނަމަވެސް، އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް މި ސިޓީގައި
ސޮއިކުރައްވާފައި މިއިނދީ 12 ޖުލައިގައި. 10 ދުވަހުގެ މުއްދަތު ވެސް ނެތް އެ ވޯކް ޕްލޭން ތައްޔާރުކޮށްފައި
ފޮނުވަން އެ ދިން ތާރީޚުގަ އި. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އެއްޗެއް ފޮނުވާއިރުގައި ޓައިމްލައިނަކާއި އެއްކޮށް
އެއްޗެއް ފޮނުވީމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އެ ދީފައި އޮތް ތާރީޚުގެ ތެރޭގައި އެކަން ކުރެވޭނީ. 12 ޖުލައި ގައި
18

ސޮއިކުރެއްވީމާ މި މަޖިލީހަށް މި ސިޓީ އަންނާނީ 2 ދުވަސް ނޫނީ 3 ދުވަސް ތެރޭގައި ކޮމިޓީއާ ހިސާބަށް ވެސް
ފުރަތަމަ އަންނާނި. އަންނައިރުގައި، 13 ގައި ކޮމިޓީއަށް ލިބިފައި އިނީ. އެހެންވީމާ، އޭގެ މާނައަކީ 10 ދުވަސް
ވެސް ނެތޭ މި ޓައިމްލައިން ފަހަނައަޅާ. އެހެންވީމާ، ޓައިމްލައިނެއް ދޭއިރުގައި އެ ޓައިމްލައިނާ އެއްގޮތަށް އެހެން
މީހުންނަށް ވެސް މަސައްކަތްކުރެވޭގޮތަށް ޓައިމްލައިނެއް ދިނީމަ އެ ޓައިމްލައިން ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް
ކަންތައްތައް ވެސް ނިންމޭނީ. އެހެންވީމާ، އެކަން ހަމަ އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއް ކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ނިންމުމާ ހަމަ އެއްގޮތަށް ކުރިއަށް ދިއުމަށް ހުރަހެއް ނެތް އިނގޭތޯ. މާނައަކީ ކުރިން ވެސް
ޢަމަލުކުރަމުން އަންނަ ގޮތްތަކެއް މީގައި އޮތަތީވެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ މިހާރު ވެސް ޖަވާބު ވަނީ ވަރބަލީ
ދެވިފައި އިނގޭތޯ. މި ޢާއްމު އަންޑަސްޓޭންޑިންގއެއްގެ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ވެސް ވަނީ އޮޑިޓަރ
ޖެނެރަލް ހަނދުމަފުޅުހުންނާނެ މި ބަންދު ތެރޭގައި ކުރިއަށް ގެންދެވި ކޮންމެވެސް މަސައްކަތަކާ ގުޅިގެން މާލިއްޔަތު
ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެންނެވި ބޭނުންވާ މެންބަރުން ތިބިތޯ އެ ކުރެއްވި ސުވާލު. އަޅުގަނޑާއި ވެސް ދެތިންފަހަރަކު
ފޯނުން ވެސް ވާހަކަދެކެވިފައި ވަނީ. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލައިގައި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިތުރު އޭރިޔާއެއް
މިވަގުތަށް ފާހަގަކުރެވެން ނެތަތީވެ ހަމަ އެހެންޏާ އެހެން އަހަރުތަކެކޭ ވެސް އެއްގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އޮންނަ
މިންވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވާލައި ކޮމިޓީން އެގޮތަށް ނިންމި ކަމަށް ކަނޑައަޅަމުން މިއަދުގެ އެޖެންޑާގެ އެންމެ
ފަހު ނަންބަރާ ހަމައަށް ޖެހި ލާނަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު އެންމެ އެޖެންޑާގެ ފަހު ނަންބަރުގައި މިއޮތީ
މޯލްޑިވްސް ރޯޑް ޑިވެލޮޕްމެންޓް ކޯޕަރޭޝަން، އެމް.އާރް.ޑީ.ސީ ޕަރފޯމެންސް އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ
ކަންތައްތައް ބައްލަވައި ދެއްވުން އެދި 26 ޖޫން 2016 ގައި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއް، އެއީ ކިނބިދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުاله ރިޔާޟް ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީއަކާ ބެހޭ ގޮތުން މަޝްވަރާކޮށް ގޮތެއް
ކަނޑައެޅުން. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޢާއްމުކޮށް ދަންނަވާލާނަން މިފަދަ ސިޓީއެއް އައިސިއްޔާ އަޅުގަނޑު ހަމަ
ރިޔާސަތުން އެންމެ ކުޑަމިނުން ދެންނެވެން އޮތް މިންވަރު ދަންނަވަމުން ގެންދަން. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް
އެޑްރެސްކޮށްފައި ދަންނަވަނީ. ވެދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ. މޯލްޑިވްސް ރޯޑް ޑިވެލޮޕްމެންޓް ކޯޕަރޭޝަންގެ
ޕަރފޯމެންސް އޮޑިޓް ރިޕޯޓު ނަންބަރު FPR 2016 02 އާއި ގުޅޭ. އެ ޞުރުޚީގައި ދަންނަވާފައިވާ އޮޑިޓް
ރިޕޯޓުގައި މޯލްޑިވްސް ރޯޑް ޑިވެލޮޕްމެންޓް ކޯޕަރޭޝަން، އެމް.އާރް.ޑީ.ސީގެ ވަރަށް ގިނަ މައްސަލަތަކެއް
ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. ޕަރފޯމެންސް އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގައި އެމް.އާރް.ޑީ.ސީ އެ ކުންފުނީގެ މެންޑޭޓާއި ޚިލާފަށް
ކޮރަޕްޝަނަށް މަގުފަހިވާގޮތަށް ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތްތަކެއް ހިންގާފައި ވުމާއި، އެމް.އާރް.ޑީ.ސީގެ ތެރެއިން ބޮޑެތި
ޚިޔާނާތްތަކެއް ހިންގަވާފައިވާ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކަންތައްތަކެއް ފާހަގަކޮށްފައި ހުރުމާއި ކުންފުނިން ހިންގާ
19

ވިޔަފާރީގައި އެއްވެސް ފައިދާއެއް ނުވެ މާލީ ގޮތުން ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކެއް ލިބެމުންދާކަމަށް އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގައި
ފާހަގަކޮށްފައި ވާތީވެ، ތިޔަ ކޮމިޓީން މި މައްސަލަ ބައްލަވައިދެއްވުން އެދި ދެންނެވީމެވެ. 26 ޖޫން 2016 ގައި.
މިހާރު މި ދެންނެވި ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެކެވުނީ، އާދެ! ޖުލައި މަހުގެ ރިޕޯޓެއްގެ ވާހަކަ. ނަމަވެސް، މިއީ
އެއަށްވުރެ ކުރިއަށް 206 ޖޫ ން 2016 ގައި މިވަނީ. އެހެންވީމާ، މި ރިޕޯޓު މި ސިޓީއާ ބެހޭ ގޮތުން މިއާއެކުގައި
ވާނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ރިޕޯޓު ޕަރފޯމެންސް އޮޑިޓް ރިޕޯޓް އޮފް މޯލްޑިވްސް ރޯޑް
ޑިވެލޮޕްމެންޓް ކޯޕަރޭޝަން ނަމުގައި އެ ރިޕޯޓެއް ނަންބަރާ އެކުގައި. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިކަމުގައި ގޮތެއް
ނިންމެވުމަށް ބަޙުސްކުރެއްވުމަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. ފުރުޞަތު އަރުވަން އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފަށް.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ރަނގަޅު ވާހަކައެއް. މި މައްސަލަ އެބަޖެހޭ ބަލަން. އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ މި މައްސަލަ ހިނގާފައި އޮތް ގޮތް
ސާފުކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން އެމް.އާރް.ޑީ.ސީގެ ބޯޑު މެންބަރުންނާ ބައްދަލުކޮށް މި މަޢުލޫމާތު
ސާފުކުރަން. އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ރިޕޯޓުގައި 9 ވަނަ ނަންބަރު، 10 ވަނަ ނަންބަރު، 11 ނަންބަރު އަދި 12
ނަންބަރު މި ކީ ފައިންޑިންގްސް މިއޮތީ ވަރަށް ސާފުކޮށް ބުނެފަ. އޭގެ ތެރޭގައި ކަންބޮޑުވާ ދެތިންހަތަރު
މައްސަލައެއް އެބަ އޮތް. ސަރުކާރުން ހިންގާ މަސައްކަތެއްގައި ގެއްލުންވެދާނެ. 2014 ވަނަ އަހަރު 53 މިލިއަން
ރުފިޔާ ގެއްލުންވީ ކަމަށް ހިސާބު ދައްކަނީ. އަދި ސަރުކާރުން ކެޕިޓަލް ގޮތުގައި 2015 ގެ ނިޔަލަށް 165 މިލިއަން
ރުފިޔާ މިއޮތީ ރޯޑް ޑިވެލޮޕްމެންޓް ކޯޕަރޭޝަނަށް ދީފަ. އޮތްއިރުގައި 2013 ގައި 24 މިލިޔަން. އަދި 2012 ގައި 2
މިލިއަން. އަހަރުން އަހަރަށް ގެއްލުން ބޮޑުވަމުން މިދަނީ. އެހެންވީމާ، އެބަޖެހޭ ބަލަން. އެއް ކަމަކަށް ފާހަގަ
މިކުރެވެނީ ރޯޑް ޑިވެލޮޕްމެންޓް ކޯޕަރޭޝަންގެ ސްޓެޓިޖިކް ޕްލޭނެއް، ލޯންގް ޓަރމް ޕްލޭނެއް އަދި ޝޯޓް ޓަރމް
ޕްލޭނެއް ވެސް ނެތްކަން. އެއީ ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ކަމެއް. އަދި ބޯޑުން ފައިނޭންޝަލް އެނަލިސިސްއެއް އެއްގޮތަކަށް
ވެސް ތައްޔާރުކުރަމުން ނުދާ ކަމަށް ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައި އެބަ ވޭ. އޭގެ އިތުރަށް އެމް.އާރް.ޑީ.ސީން އަނެއް
ކޯޕަރޭޓް ގަވަރނަންސް ކޯޑް އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގައި ފްލޯރކޮށްފައި ނެތް ކަމަށް ވެސް ފާހަގަކޮށްފައި މިއޮންނަނީ.
އެހެންވީމާ، މިކަން ކަން އެބަޖެހޭ ބަލަން. އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ ފާހަގަކުރެވިފައި އޮތް ކަންތައްތައް ނުކުރެވެނީ
ކީއްވެގެންތޯ އާއި އެ ބޯޑަށް ދިމާވެފައި ހުރި ދަތިތަކަކީ ކޮބައިތޯ ސާފުކުރަން އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން ގޮތެއް
ކަނޑައަޅަންޖެހެނީ އެ ބޭފުޅުންގެ ވެސް ބަހެއް ހޯދާފަ. އޭގެ އިތުރަށް މި ގެއްލުން ކުޑަކުރުމަށް ޓަކައި އެ ބޭފުޅުން
ރާވަނީ ކޮން ކަހަލަ ޕްލޭނެއްތޯ. އެ ބޭފުޅުންނަށް ގެއްލުންވާ މި ދަނީ، ކޮސްޓް އޮފް ސޭލްސް އާއި ލިބޭ އިންކަމާއި
ދެކޮޅުނުޖެއްސިގެން މި އުޅެނީ. ދެން ޙަޤީޤަތުގައި މިކަހަލަ ކަން ކަމަކީ ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ
20

ޚިދުމަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ފައިދާ ނުވެ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން ހަރަދުކުރާ ގޮތަށް ވެސް
ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު އޮވެދާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ސިޔާސަތު އެގޮތަށް އޮތް ކަމަށް ވިޔަސް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން
ބަލަންޖެހޭނެ ވެލިއު ފޯރ މަނީ ލިބޭތޯ. ދައުލަތުން ކުރެވޭ ޚަރަދަކާއި އެ ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތާއި އަޅައިކިޔޭތޯ.
އެހެންވީމާ، މިކަން އެބަޖެހޭ ބަލަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ މިކަން ބެލުމަށް ޓަކައި ބޯޑާއި ބައްދަލުކޮށް
ބޯޑުން މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރަން އެބަ ހުށަހަޅަން. މި މައްސަލައަކީ ބަލަންޖެހޭނެ މައްސަލަ އެއްކަމާއި ދޭތެރޭ އެއްވެސް
ޝައްކެއް ނެތް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފަކީ އެ މަނިކުފާނުގެ ތަޖުރިބާގެ އަލީގައި ވަރަށް ގިނަ ވާހަކަތަކެއް
އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރެވިފައި ހުންނަ މަސައްކަތް ރަސްމީކޮށް ހާމަކުރުމުގެ ކުރިއަށް ވެސް ވިދާޅުވާ ބޭފުޅެއް.
އެހެންވީމާ، މިއަދު ވެސް ހަމަ ގާތްގަނޑަކަށް އެކަހަލަ ވާހަކަފުޅެއް އެ ވިދާޅުވީ. މި ހަމަ ކޮމިޓީއަށް މައްސަލަ ލިބުމާ
ގުޅިގެން ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މޭޒުން މިވަނީ މަސައްކަތްޕުޅު ކުރައްވާފަ. އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ ސިޓީއަކުން ދަންނަވާފަ.
ސިޓީގެ ޖަވާބު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަނީ ލިބިފަ. އެއީ މި އިދާރާއިން އަޅުގަނޑުމެން 29 ޖޫން 2016 ގައި
އިނގޭތޯ ފޮނުވިން ހަމަ އެމް.އާރް.ޑީ.ސީއަށް ސިޓީއެއް. އެ ސިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލިން، ތި އިދާރާގެ އެއީ
20 ޖޫން 2016 ގެ ސިޓީއާ ޙަވާލާދީ، އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވި ސިޓީއާ ޙަ ވާލާދީ ލިބިފައި އެބަ އޮތް އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް
އޮފީހުން ތައްޔާރުކުރައްވާފައިވާ މި ކުންފުނީގެ ޕަރފޯމެންސް އޮޑިޓް ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން އިޞްލާޙުކުރެވުމަށް އިރުޝާދު
ދެއްވާފައިވާ ކަންތައްތައް މި ކުންފުނީގެ ފަރާތުން ޢަމަލުކުރާނެގޮތުގެ ތަފުޞީލު މި ސިޓީއާއެކު ފޮނުވީމޭ. އެވެސް
އެބަ އޮތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ހަމަ މައްސަލަ ފަށައިގަތީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މި
ގެންދަންވާ ފޯރމްގައި އުސޫލުގައި. އެހެންވީމާ، އެބަ ހުއްޓޭ މަޢުލޫމާތު ވެސް. ދެން މެންބަރުން އިތުރަށް
ވާހަކަދެއްކުމުގައި އޮތްތޯ ސުވާލުކުރައް ވާފައި ވާނެތީ އޮތް ވާހަކަ މި ދެންނެވީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީއަށް
ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ މި ރިޕޯޓު މީގެ ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި
ބާވަތުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކުރުމަށް ޓަކައި...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
21

އަޅުގަނޑަށް ކުޑަކޮށް މަޑު ޑީޑީގެ އަޑު މިއަދު އަންނަނީ. މައިކް ތަންކޮޅެއް ކައިރިކޮށްލަބަލަ.
ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން މީގެ ކުރީގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އޮންނަނީ ކުޑަ ކޮމިޓީއެއް ނަގާ ފައި އެބަ އޮވޭ އޮޑިޓް
ރިޕޯޓުތަކުގައި މިހެން އޮންނަ މައްސަލަތައް ދިރާސާކޮށް އެ ރިޕޯޓުތައް ބަލަން. އަދި އެ ކޮމިޓީއަށް މިކަމާ ގުޅޭ މީހުން
ގެނަސްގެން ބަލަންޖެހޭ ބެލުންތައް ވެސް ބަލަނީ ޢާއްމުކޮށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން އެގޮތަށް. މި
މައްސަލަ ބަލަން މި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނަންގަވާފައި އޮންނަ ކުޑަ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާލަން. އެގޮތަށް އަޅުގަނޑު
ހުށަހަޅަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމައްޗަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކީ ؛ ނިންވާލެއްވުން އެދެން. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމައްޗަށް
ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކީ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް ފޮނުއްވާފައިވާ ރިޕޯޓުގައި
މިވަނީ، ސިޓީގައި މިވަނީ ތިޔަ ކޮމިޓީން މައްސަލަ ބައްލަވައިދެއްވުން އެދެމޭ. އެ ބޭފުޅަކު ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީއަށް
ޖަވާބެއް ދިނުން އަޅުގަނޑުމެން ގޮތެއް މި ކަނޑައަޅަނީ. މި ޕްރޮސެސްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ
މެންޑޭޓް ތެރޭގައި ހަމަ ކުރެވެން ހުރި ހުރިހާ ކަމެއް މިހާރު ވެސް ވަނީ ކޮށްފައި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ
ދަންނަވާލަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޝިދަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މީގައި މިއުޅެނީ އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވެނީ ދެ އިޝޫއެއް. ރިޕޯޓުގައި އެބަހުރި މައްސަލަތަކެއް. އެ މީހުންނަށް
ލިބެންވާ ލާރި ވެސް ރިސީވަބަލް ވެސް އެބަ އޮތް. ރިސީވެއް ނުކުރެވޭ. އެ މީހުން ނަގާ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ކޮންމެ
ޕްރޮޖެކްޓެއް ވެސް އޮންނަނީ އޯވަރ ބަޖެޓްވެގެން. އެހެންވީމާ، އެ ހެދޭ ބަޖެޓުތައް ވެސް. އެހެންވީމާ، އެ މީހުންނަށް
އެމް.އާރް.ޑީ.ސީއަށް، އެ މީހުންނޭ މި ދެންނެވީ އެމް.އާރް.ޑީ.ސީއަށް މިކަން އޮ ޑިޓް ރިޕޯޓުގައި މިހުރި
ކޮންސަރންސްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް މިއީ މި ހުރިހާ އޮޑިޓްތަކެއް
ރިޕޯޓުތަކެއް ބަލައި އޭގައި ހުރި މައްސަލަތަކުގައި މައްސަލައެއް ވާނަމަ އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަށް ނޫނިއްޔާމު
ދެން ވެސް ފިޔަވަޅު އަޅަން އޮތް ދާއިރާއަކަށް ފޮނުވައިގެން ފިޔަވަޅު އެޅުން. ދެން އަނެއް ކަމަކީ މިތަނަށް ވަކި
ބޭފުޅަކު، އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޖިލިސް މެންބަރެއް ނޫން. އެހެން ބޭފުޅަކު ވެސް މި މައްސަލަ ބައްލަވައިދެއްވާށޭ ބުނީމަ
ވެގެން އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭ މައްސަލައެއް ކަމަށް ވަންޏާމު މި ކޮމިޓީ ފެއިލް ވެއްޖެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް
22

ޤަބޫލުކުރެވެނީ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންޑޭޓް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަނދާންކޮށްދީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ
ކަންތައްތައް މިތަނުގައި އެހެން ކޮމިޓީއެއްގައި އެހެން މަޖިލިސްގައި އުޅޭ މީހެއް، ބޭފުޅަކު ސިޓީއަކުން ދެންނެވީމާ
ދެން އާނ، އަޅުގަނޑުމެން އެކްޓިވޭޓް ވާހިސާބަށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ގޮއްސިއްޔާމު އަޅުގަނޑުމެން އޮންނަންޖެހޭނީ
ފެއިލްވެފައި ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް މިފެންނަނީ. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރު ވެސް ކުރާ މަސައްކަތެއް
ކަމާއި މިކަން ކުރާ ކަމަށް އެކަހަލަ ޖަވާބެއް ދެއްވަންޖެހޭނީ. ޕަރޓިކިއުލަލީ ވަކި ބޭފުޅަކު ސިޓީއެއް ފޮނުއްވީމަ
އަޅުގަނޑުމެން އެ މައްސަލަ އާނ، އެބަ ބަލަމޭ. މިހާރު އެކަން ކުރަންވެއްޖެ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާމު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ
އަޅުގަނޑުމެން ފެއިލްވީއޭ. އެއްވެސް ރިޕޯޓެއްގައި، މި ރިޕޯޓެއް ނޫން. އެއްވެ ސް އޮޑިޓް ރިޕޯޓެއްގައި މައްސަލައެއް
އޮތް ކަމަށް ވަންޏާމު އެ މައްސަލައެއް ބެލުމަކީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް. އަދި އެއާ ދޭތެރޭގައި ފިޔަވަޅު
އެޅުމަށް އެ ފަރާތްތަކަށް ފޮނުވުން. އެއީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ .
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ތަފުޞީލުކޮށްދޭން ބޭނުންވީ އެ ވާހަކަ އިނގޭތޯ. އެހެންވެގެން
އަޅުގަނޑު މި ރިޕޯޓު ތި ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑު ދައްކާލީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮންމެ ރައްޔިތަކު ފޮނުއްވިޔަސް އޭގެ
ކުރިން އެހެން ޢާއްމު ކަމަކަށް ފޮނުވި ސިޓީއަށް ޖަވާބު ދިނުމަށް އެޖެންޑާކުރުމަށް ކުރެވޭތީވެ ކުރާ ގޮތަށް އޮންނާތީވެ
ކޮމިޓީއާ ހަމައަށް އަންނަނީއޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވޯކް ފެށިއްޖޭ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޕަރފޯމެންސް އޮޑިޓް ރިޕޯޓު
ލިބުނު ހިސާބުން ފެށިގެން. ކޮމިޓީން މަސައްކަތް ކުރައްވައިގެން ކޮމިޓީން އިދާރީމޭޒުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި
މަޢުލޫމާތު އަދި އެ ބޭފުޅުން މިހާރު އަޅުއްވަން ތައްޔާރުކުރައްވާފައި ހުރި ފިޔަވަޅުތަކާއި މި ހުރިހާ މަސައްކަތެއް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް، އެއީ މީގައި ތި ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަ ޑައިގަންނަވާނެ އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޢަބްދުاله ރިޔާޟް ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީގެ ތާރީޚަކީ 26 ޖޫން 2016 އިނގޭތޯ. ބައްލަވާލެއްވީމަ
ފެނިވަޑައިގަންނަވާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން އެމް.އާރް.ޑީ.ސީއަށް ފޮނުއްވި ސިޓީގެ ތާރީޚަކީ 20
ޖޫން 2016. އޭގެ ހަތަރު ދުވަސް ކުރިން. މާނައަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރިޕޯޓު، ވަރަށް ހަމަ ޝުކުރުއަދާކުރަން
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކޮމިޓީގެ މެންބަރު ހަމަ ވަރަށް ތަފުޞީލުކޮށް ތި ވިދާޅުވެދެއްވީ. އަޅުގަނޑުމެން އޯލްރެޑީ ވީ
ހޭވް ސްޓާޓެޑް ދަ ވޯކް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ފެށިފައި އޮއްވާމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އެ
ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް؛ ތެދު ވާހަކައެއް ހަމަ. ކަންބޮޑުވާ ކޮންމެ ރައްޔިތަކު މި ކޮމިޓީއަށް
ސިޓީއެއް ފޮނުއްވިދާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ސިޓީއާ މެދު އަޅުގަނޑުމެން ފިޔަވަޅު އަޅަން ފެށިއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން
ކޮމިޓީން ވަނީ ރަސްމީ ޕްރޮސެސް ފެށިފައޭ. އެއީ ޕަރފޯމެންސް އޮޑިޓްތަކާ އި އަދި އެނޫންވެސް އޮޑިޓްތަކުގެ ރިޕޯޓު
ހަމަ އެކުލަވާލުމާއި އެއްކޮށް ކޮޕީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް އަންނާނެ. އެހެންވީމާ، އެ އުސޫލުން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ
23

އިދާރީ މުވައްޒަފުން އެއާ ގުޅުންހުރި މަސައްކަތުގައި ކޮމިޓީ މެންބަރުންނަށް ބޭނުންފުޅުވާނެ ހުރިހާ މަޢުލޫމާތެއް
ގެންދަވާނެ ހަމަ ވަގުތުން ވަގުތަށް އެއްކުރަ އްވަމުން. އެ ހުންނާނީ އެއްވެފަ. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ހަމަ ކުރިއަށް
ގެންދާނަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އެންމެފަހުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނާޝިދު އެމް.ޑީ.ޕީ
ސްލޮޓަކަށްވާތީ އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު އަރުވަން ޖޭ.ޕީގެ ފަރާތުން ފައިޞަލް ނަސީމަށް. އެދިވަޑައިނުގަންނަވާ
ކަމަށް ވާނަމަ ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ފަރާތުން ރިޔާޟް ރަޝީދު.
ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައި އޮތް ގޮތް މުޤައްރިރު ސާފުކޮށްދެއްވައިފި. އެހެންވީމާ ، މި ކޮމިޓީއަށް ބޭނުންވާ
މަޢުލޫމާތުތައް، ގެންނަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތުތައް ގެނައުމަށް ފަހުގައި މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން މުޤައްރިރު މައްސަލަ ކުރިއަށް
ގެންދިއުމަށް އެޖެންޑާ ކުރާ ހިސާބުން ފެށިގެން މި ރިޕޯޓާ މެދުގައި އެހެން ރިޕޯޓުތަކުގައި ވެސް ޢަމަލުކުރަމުންދާ
އުސޫލުން މިކަން ގެންދަން އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ. ދެން ވަކި ޚާއްޞަ އިސްކަމެއްދީގެން ގެންދަންޖެހޭ ޙާލަތު ހުންނަ
ރިޕޯޓުތަކުގެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން މިހާތަނަށް ވެސް ހުންނާނީ ގެންގޮއްސަ އެފަދަ ކަމެއް އައިއްސި ކަމަށް
ވެއްޖެއްޔާ. ދެން ދައުލަތުގެ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކުން އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތައް މިތަނަށް ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން ބައެއް
ކަންތައްތައް ލަސްވެ ގޮއްސަވާކަން އެބަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. މިހާރު މި މަޖިލިސް އައިފަހުން ދައުލަތުގެ އެކި
ދިމަދިމާލުން އަންނަންޖެހޭ އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތައް އައުން މަޑުޖެހި ނޫނީ ހުއްޓިފައި ނޫނީ ނިމިފައި އަޅުގަނޑުމެންނާ
ހަމައަށް ނާންނަނީ ކަމަށް ވެސް ވެދާނެ. އެހެންނަމަވެސް މިހާރު މިތަނަށް ލިބެންޖެހޭ ބައެއް އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތައް އެކި
ތަންތަނުން އޮންނަ މުއްދަތަށް ނުލިބޭކަން އެއީ މިއަދު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މާ ލަހުން އައި
ކަމަށް ތި ސުވާލު ކުރެވެނީ. މި ރިޕޯޓެއް ނޫން. މިއީ އަދި ޚާއްޞަ އޮޑިޓެއްގެ ވާހަކަ މިދައްކަނީ. އެކަމަ ކު ކޮންމެ
އަހަރެއް ވެސް ނިމި، ޖެހިގެން އަންނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ މަހުގެ ކުރިން ހުރިހާ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކެއް
އޮޑިޓްކޮށް ނިންމަންޖެހޭނެ ކަމަށް އޮޑިޓް ގާނޫނުގައި ބުނެފައި އެބަ އޮވޭ. އެހެންވީމާ، އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މި
ކޮމިޓީއަށް ހަމަ އެ ރިޕޯޓުތައް ލިބެންޖެހޭނެ. ލިބޭނަމަ މިފަދަ ކަންތައްތައް އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ސިޓީއެއް ފޮނުވީމަ
ބަލަން ނުޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، ފާއިތުވެދިޔަ 5 ވަރަކަށް އަހަރު ނޫނީ 4 ވަރަކަށް އަހަރުވެގެން ދިޔައިރުގައި ވެސް
ދިރާގު އޮޑިޓް ރިޕޯޓު މިތަނަށް ހަމަ ޔަޤީނުން ވެސް މި ކޮމިޓީއަކަށް އެޖެންޑާކޮށްފައެއް ނެތް. އެ ނުލިބެނީ ކަމެއް،
ލިބުނީމަ ބަހައްޓާފައި ހުރީކަމެއް ވެސް އަޅުގަނޑަކަށެއް ނޭނގެ. އެހެންވީމާ، މައްސަލަ ހުރިތޯ ބަލަންޏާމުން މި
ކޮމިޓީގައި ނާޝިދު ފާހަގަކުރިހެން މި ކޮމިޓީގެ މެންޑޭޓްގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް އެއީ އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތައް ބެލުން
އެއީ. ބަލާފައި އެކަމާ ގުޅުން ހުރި ފަރާތްތަކަށް އެކަންކަން އިޞްލާޙުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ވަންޏާ އިޞްލާޙުކުރަން،
ބަލަންޖެހޭ ކަމެއް ބަލަން މިކަންކަން އެންގުމަކީ. މީގެކުރިން ވެސް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ކުރަމުން އަންނަ
24

މަސައްކަތެއް އެއީ. މިހާރަކަށް އައިސް އެ މަސައްކަތް މި ކޮމިޓީގައި ނުހިންގި ކަމުގައި ވީނަމަވެސް. އެހެންނަމަވެސް
ވަރަށް ކުރީގެ ރިޕޯޓުތަކެއް ސަބް ކޮމިޓީން ހަދައިގެން އެ ސަބް ކޮމިޓީގައި ވަރަށް ބައިވަރު މަސައްކަތްތަކެއް
ހުންނާނީ ކޮށްފަ. އެ ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކުރުމަށްފަހު ފާހަގަކުރެވުނު ޕޮއިންޓްތައް ވެސް ހުންނާނީ، ޕޮއިންޓްތަކާއެކުގައި
ހުންނާނީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިފައި ހުންނާނީ. އެހެންވީމާ، އޭގައި ރެކޮމަންޑޭޝަންގެ ގޮތުގައި އޮންނާނީ
އޭ.ސީ.ސީން ބަލަންޖެހޭ ކަމެއް އޭ.ސީ.ސީ އަށް ފޮނުވާ އަދި އިތުރަށް ދިރާސާކުރަންޖެހޭ ކަމެއް މި ކޮމިޓީއަށް ފެންނަ
ކަމަށް ވަންޏާ އެކަން ވެސް ކުރަން. އެހެންވީމާ، މިކަން ނުކޮށްފައި މިއަދު ކުއްލިއަކަށް މީހަކު ސިޓީއެއް ފޮނުވީމާ
އަޅުގަނޑުމެން މިކަމާ މާ ސީރިއަސްކޮށް އުޅެންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތް. ދެން ކުންފުނިތަކުން ގެއްލުންވާ ކަމަށް ވަންޏާ
ކަންތައްތައް ކުރަންޖެހޭ ގޮތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިއޮތީ ނިންމާފައި 16 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް ނޫނީ 17
ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި . އަޅުގަނޑުމެން އޮންނާނެ ކުރީގެ ޝިޕިންލައިން އަކީ ޢަބްދުލްޣަފޫރު، ކޮން ނަމެއްތަ
އެތަނަށް ކިޔަނީ؟ އެމް.އެން.އެސް.އެލް. އެތަނަށް ގެއްލުން ވަމުންވަމުން ކޮންމެ އަހަރަކު ދާތީވެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން
45 މިލިއަން، 60 މިލިއަން، 70 މިލިއަން ދީގެން ކުންފުނި ހިންގަންދެނީ. ހަމަ ގެއްލުންވަނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން
ބުނީ އުހޫނ، ތިކަން ކުރާނެ ކަމެއް ނެތޭ. ކުންފުނި އުވާލާނީއޭ. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމީ އެ ކުންފުނި ކުރިއަށް
ގެންދަން ބޭނުން ނުވާކަމަށް. އަދި އެ ކުންފުނި އުވާލަން. ފްލޯއަށް ފޮނުވައިގެން ކުންފުނި އުވާލީ. އެހެންވީމާ، މި
ކުންފުނީގެ ވެސް ޙާލަތު ބަލާފައި، މި ކުންފުނިން ވެސް ވަނީ ގެއްލުންތޯ، ކީއްތޯ ވަނީ ބަލާލުން ވަރަށް ރަނގަޅު
ކަމެއް މިއީ. ކީއްވެގެންތޯ މިފަދަ ގެއްލުންތަކެއްވެފައި މިއޮތީ. ކީއްވެތޯ، ކޮބައިތޯ މީގައި މެނޭޖްމަންޓްގައި ހުރި ކޮން
ދޯދިޔާކަމެއްގެ ސަބަބުންތޯ މިކަން މިވަނީ. ކޮބައިތޯ އިތުރަށް އެ ހަރުދާނާ. ދެން މި ކޮމިޓީ މެންޑޭޓް ތެރޭ އޮންނަނީ
ހަމައެކަނި ބެލުމެއް ނޫން. ކުންފުނިތައް ހިނގާ ނުހިނގާ ގޮތް ބަލައި، ކުންފުނިތައް ހިންގަންޖެހޭ ލަފައާއި
މަޝްވަރާދިނުން ވެސް އޮވޭ މިތާ. ކޮންމެހެން އަދި މީހަކު ބުނެގެން ވެސް ނޫނޭ. އެއްވެސް މީހަކު ބުނާކަށް ވެސް
ނުޖެހޭ. ރިޕޯޓު ވެސް ގެންނާކަށް ނުޖެހޭ. ރިޕޯޓު ލިޔެފައި ނެތަސް އެބަ ޖެހޭ. އެއީ މި ކޮމިޓީއަށް ލިބިފައިވާ ބާރެއް.
އެހެން ތަންތަން ހިނގަމުންދަނީ، ކޮންމެ ތަނެއް ހިނގަމުންދަނީ އެތަންތަނަށް ޕްރޮފިޓްވާގޮތަށްތޯ ނޫނިއްޔާ
ކޮންގޮތަކަށްތޯ ބަލަ އި އަދި އެތަންތަން ގެންދަންވީ މިސްރާބު ވެސް ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރު މި ކޮމިޓީއަށް ލިބިގެންވޭ.
އެހެންވީމާ، މިއަދު ކުއްލިއަކަށް މި ވާހަކަ ދައްކަން ފެށީމާ އަޅުގަނޑު ހައިރާނެއްނުވޭ. ހައިރާނެއްނުވޭ. މި ކޮމިޓީގެ
މުޤައްރިރުގެ ޒިންމާއެއް އެއީ މި ހޯދަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތެއް ދިމަދިމާލުން ހޯދައިގެން ގެނެސް އެޖެންޑާކޮށް ގެން
އެކަންތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. އަޅުގަނޑުމެން ޕެންޑިންގައި އެތައް ބައިވަރު މައްސަލަތަކެއް ބަހައްޓައިގެން މިހެން
ތިބޭއިރު މިއީ ލަދުވެރިކަމެއް މިއީ. މިކަންކަން ނިންމަންޖެހޭ. ވަރަށް ފަސޭހައިން ނިމޭނެ. މުޤައްރިރު ވިދާޅުވި
ގޮތަކަށް މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން މަސައްކަތް ކޮށްދެމުންދަނީ. ދެން ކޮންކަމަކާތޯ މިތަނަށް ނުގެންނަންވީ އެއްޗެއް
އޮވެއްޖެއްޔާ. އެހެން ކުއްލިއަކަށް ޢަބްދުاله ރިޔާޟް ކިޔާ މީހަކު މިތަނަށް މައްސަލައެއް ފޮނުވީތީ ބަލާކަށް ނުވެސް
25

ޖެހޭ. އެހެންނުން ވާނީ. މިތާ މަގުމަތީން ދާ މީހާ ބުނާ މައްސަލަ ވެސް ބަލަންޖެހޭ ގޮތަށް މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ގާނޫނުތައް ހެދިފައި ހުރީ. އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ވެސް އޮތީ. އެހެންވީމާ، މީނަ މިއަދު ޚަބަރުން
ސުރުޚީއަށް ހަދަންވެގެން މިކަން ކުރީމަ މިކަން ބޮޑު ކަމަކަށްވެ މިތާ ވާހަކަދައްކާވަރު ކަމެއް ނޫން މިއީކީއެއް.
އެއްގޮތަކަށް ވެސް މިއީ ވަކި މީހަކު ބުނެގެން ކުރާ ކަމެއް ނޫން. އަދި މި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ވިދާޅުވެއްޖެ މީނަ މި
ސިޓީ މިތަނަށް ފޮނުވުމުގެ މާކުރިން މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން މި ދިރާސާކުރުމަށް ކޮމިޓީއަށް އެޖެންޑާކުރުމަށް ބޭނުންވާ
މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް ތިމަންނަ މިދަނީ ކުރައްވަމުންނޭ. އެހެންވީމާ، އެ ޕްރޮސެސް ފުރިހަމަކުރުމަށް ޓަކައި
އެ މަޢުލޫމާތުތައް ލިބުނީމަ އެޖެންޑާކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންދަވާ. ސިޓީ ފޮނުއްވި ފަރާތަށް ދެއްވާ ޖަވާބެއް މި ކޮމިޓީން
ބަލަމުންގެންދާ މައްސަލައެކޭ. މި ކޮމިޓީއަށް ލިބިފައޭ އޮތީ. ވަރަށް ސާފުނޫންތޯ މިކަންތައް. އެހެންވީމާ، މިއީ
އެއްގޮތަކަށް ވެސް މިއަދު މިހާރު ނޫހާއި ދެން ތިބި ނޫސްތަކުގައި ފަލަ ސުރުޚީން ޢަބްދުاله ރިޔާޟަށް ޖާގަދޭން
ބޭނުންވެގެން އޭނަ ކޮށްގެން އުޅޭ ކަމެއް މިއީ. ހަމަ ކުރާ ކަންތަކުގެ ވާހަކަ، އަބަދު ވެސް އޭނަ މިހާތަނަށް
ދައްކާފައި ހުރީ. ދެން އޭނައަކީ މިކަހަލަ ކަންތައް ކުރާ މީހެއް. ދެން ދޭތެރެއަކުން ބުނެފާނެ އަފްރާޝިމްގެ މަރޭ
ވެސް. އެކަން ތަޙުޤީޤުކޮށް ކުރި ހުރިހާ ރިޕޯޓެއް ވެސް ހުރީ އޭނަ އަތުގައި. ފުލުސް އޮފީހުގައި ނެތް އެއްވެސް
އެއްޗެއް. ހުރިހާ އެއްޗެއް ހުރީ ޢަބްދުاله ރިޔާޟް އަތުގައި. އެހެންވީމާ، އޭނަ ފޮނުވާ ކޮންމެ އެއްޗަކަށް
އަޅުގަނޑުމެން ޖަވާބުދިނުމުގެ ބަދަލުގައި މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއިގެން މި ކޮމިޓީ ކުރިއަށް ގެންދިޔައީމަ މާ
ރަނގަޅުވާނެ. މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނުއުފުލޭތީ މި ވާހަކަ މިހެން މިދައްކަނީ. އެހެންވީމާ، ޖޭ.ޕީގެ ލީޑަރުކަން
ވަރަށް އަވަހަށް އޭނައަށް ޙަ ވާލުކުރަން އުޅޭތީވެ ފަހަރެއްގައި އެ ޕާޓީ ގެ މެންބަރަކުގެ ކަންބޮޑުވުމެއް އުވެދާނެ މީގައި
ބަލާލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުން އަނެއް ފަށަމުން ޢާއްމުކޮށް އަޅުގަނޑު އެ އޮންނަ ސިޓީއެއް ހުށަހަޅައިދިނީ.
އެޖެންޑާގައި އޮންނަ ސިޓީ އަޅުގަނޑު ކިޔައިދެނީ ކިޔައިދެވެން އޮތް އެންމެ ކުރުކޮށް. އެހާ ދިގު ނޫން ކަމަށް ވަންޏާ
ވަގުތު ސަލާމަށްކުރުމަށް ޓަކައި ކުރާ ކަމެއް އަސްލުގައި. މިހާރު މިއުޅޭ ޙާދިސާ އަނެއްކާ ވެސް ދެފަހަރަ
ތަކުރާރުކޮށް. މިހާރު އެއްފަހަރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިފިން. އަނެއްކާވެސް ރިޕީޓްކޮށްލާނަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް،
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ޕާރފޯމެންސް އޮޑިޓްތައް އާދޭ އިނގޭތޯ. 2016 ވަނަ އަހަރުގެ
އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ، ކޯއްޗެއްތޯ. އެމް.އާރު.ޑީ.ސީގެ ޕާރފޯމެންސް އޮޑިޓް އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޖިލީހަށް ލިބިފައިވަނީ،
އިޝޫކޮށްފައި ވަނީ 14 ޖޫން 2016 ގައި. ތި ބޭފުޅުންގެ މޭޒުކޮޅުގައި، ފައިލްގައި މިއޮތް މި ރިޕޯޓުގެ ކަނުން
ފެނިވަޑައިގަންނަވާނެ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ލިބުމާއެކުގައި ދެތިން ދުވަސް ފަހުން 12 ޖޫންގައި
26

އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ބޭފުޅުން އެކަށައަޅުއްވާފައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޖިލީހަށް ލިބުނު ތާރީޚު މިއީ. މި އިދާރާއަށް،
މި ކޮމިޓީގެ އިދާރާއިން 20 ޖޫން 2016 ގައި މޯލްޑިވްސް ރޯޑް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަންގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރު
އަލްފާޟިލް ޢަބްދުއްރައްޒާޤް ޙަލީމަށް އެޑްރެސްކޮށް އެބަ އޮތް ސިޓީއެއް ފޮނުވާފަ. ތިޔަ ކޯޕަރޭޝަން ކުރިއަށް
ގެންދަވާ މީތި އަޑު، އަޅުގަނޑު ކިޔާލަދޭން އެބަ ޖެހޭ މިވީގޮތުން އޮޅުންފިލުވަ އިދޭން. އެއް މެންބަރަކު އިތުރަށް
ވާހަކަފުޅު ގެންދިއުމުގެ ކުރިން. އެ ފުރަތަމަ ސިޓީން ދެވަނަ ސިޓީއަށް މިއަންނަނީ. ތިޔަ ކޯޕަރޭޝަނުން ކުރިއަށް
ގެންދަވާ ޕްރޮޖެކްޓްސްތަކުގެ ޕާރފޯމެންސް އޮޑިޓްކުރުމަށްފަހު އޮޑިޓަރ ޖެނަރަލަށް، އޮޑިޓަރ ޖެނަރަލް 12 ޖޫން
2016 ގައި ނެރުއްވާފައިވާ އޮޑިޓަރ ޖެނަރަލް ރިޕޯޓުގެ ނަންބަރު، އެއީ ހަމަ ކުރީގައި ވެސް މިދަންނަވާ ނަންބަރު.
މޯލްޑިވްސް ރޯޑް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަންގެ ޕާރފޯމެންސް އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގެ 2 ވަނަ ބައިން ފެށިގެން 4 ވަނަ ބަޔާ
ހަމައަށް ހިމަނުއްވާފައިވާ ކަންތައްތަކަށް ތިޔަ ކޯޕަރޭޝަނުން އިޞްލާޙީ ފިޔަވަޅު އެޅުއްވުމަށް އޮޑިޓަރ ޖެނަރަލް
ހުށަހަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އޮޑިޓަރ ޖެނަރަލާ އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީން ރިފަރެންސް މި ހެދީ. އެއްގޮތަކަށް ވެސް
ޢަބްދުاله ރިޔާޟަކާ ނޫން އިނގޭތޯ. ހުށަހަޅުއްވާފައިވޭ. އެހެން ކަމުން އެކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ޢަމަލީ ސިފަ
މިހާތަނަށް ގެންނަންވާފައިވާ ކަންތައްތަކަކީ ކޮބައިކަމާއި އެކަންތައްތައް ކިހާ މިންވަރަކަށް އިޞްލާޙު ފިޔަވަޅު
އަޅުއްވާފައިވޭތޯ އާއި އަމަލީ ސިފަ ގެންނަވަން ފައްޓަވާފައިވާ ނަމަވެސް ނުނިންމަ ވާ ކަންތައްތަކާއި އަދި
އެއްވެސް އިރެއްގައި މަސައްކަތް ނުފައްޓަވާ ހުރި ކަންތައްތަކެއް ވާނަމަ އެކަންތައްތައް ކުރިއަށް ގެންދަވަން
ޤަޞްދުކުރައްވާ ގޮތުގެ ތާވަލެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ބޭނުންފުޅުވެއެވެ. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން.
ވީމާ، ދެންނެވުނު މަޢުލޫމާތު 28 ޖޫން 2016 ވާ އަންގާރަ ދުވަހުގެ 12:00ގެ ކުރިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
އިދާރާއަށް ފޮނުއްވައިދެއްވުން އެދެމެވެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް 29 ޖޫން 2016 ގައި އެ ބޭފުޅުން ސިޓީ ފޮނުއްވީ
އިނގޭތޯ. 29 ޖޫންގައި. ޢަބްދުاله ރިޔާޟް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް ސިޓީއެއް ފޮނުއްވައިގެން އުޅެނީ 26 ޖޫން
2016 ގައި. އެހެންވީމާ، އެ ދޭތެރޭގެ މެދު މި ކޮމިޓީން ހިނގަމުންދާ މަސައްކަތެއްގެ ނާޖައިޒް ފައިދާ ނުގޮތަކަށް
ނަންގަވަން އުޅުއްވާކަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު އެ ފާހަގަކުރެއްވިހެން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އެބަ
ދިމާވެސްވޭ. އެއީ މި ކޮމިޓީގެ ކޮންމެވެސް ހިސާބަކުން އުޅުއްވި މެންބަރެއް ޢަބްދު اله ރިޔާޟްއަކީ ޖޭ.ޕީގެ
މެންބަރެއްގެ ގޮތުގައި އިނގޭތޯ. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާ ގޮތުގައި ވަޑައިގެންފައި ނެތްތޯ؟ އެއީ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ. ކޮންމެވެސް އެއް ހިސާބަކުން މި މަޢުލޫމާތު ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ކައިރީގައި މިތަނުން
ބޭރުގައި ނަމަވެސް އެ ވިދާޅުވި ދުވަހެއް މަތީން ހަނދާންވެގެން މިއަދު ތި ބޭފުޅުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި
ދަންނަވާލަން މި ޖެހުނީ އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތަކަކާ ބެހޭ ގޮތުން. އެހެންވީމާ، އެއަށް ވިސްނަވައިގެން ކުރިއަށް ގެންދެވި
ކަމަކަށްވެދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖަވާބެއް ދެއްވިދާނެ ދެންމެ ވިދާޅުވެދެއްވި ފަދައިން އަޅުގަނޑުމެން
ބަލަމުންގެންދާ މަސައްކަތެކޭ މިހާރު ވެސް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ބަޙުސްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް
27

ދެވެން އޮތީ މި ސިޓީއަށް ޖަވާބުދިނުމަށް، ޢަބްދުاله ރިޔާޟަށް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީއަށް
ޖަވާބުދިނުމަށް. އެހެންވެ، އެޖެންޑާކުރެވިފައި އޮތް ގޮތަށް އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. އެއްގޮތަކަށް ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން ނުފަށާ، ނުކުރެވި އޮތް މަސައްކަތެއްގެ ވާހަކައެއް ނޫން މިތަނުގައި މިދަނީ. ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާއަށް
ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރައްޔިތުންގެ މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުންނާއި ދިވެހި ރައްޔިތެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އެ ބޭފުޅަކު ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް މި
ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުމަކީ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އެންމެފަހުން ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު. އޭގެ ކުރިން
ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވީ ނާޝިދު އިނގޭތޯ. އާދެ! އޭރު އަޅުގަނޑު ދެންނެވިން ޖޭ.ޕީން ފުރުޞަތެއް ބޭނުންފުޅުވާ ކަމަށް
ވަންޏާ އެ ފުރުޞަތު އަޅު ގަނޑު ދެމޭ. އާދެ! ކުރިއަށް ގެންދަވާ. ފައިޞަލް ކުރިއަށް ގެންދަވާ. ދޫކޮށްލެއްވީތޯ؟
ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، ހަމަ ޢަބްދުاله ރިޔާޟަށް ވެސް އެ މައްސަލަ މިތަނަށް ފޮނުވުމުގެ ޙައްޤު އޮންނާނެ. އެއީ ގޯހެއް ނޫން
ކަންނޭނގެ ދެން. ޙަޤީޤަތަކީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގައި މި އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތަކުގެ މަސައްކަތް ވެސް ދާލެއް ލަސް.
އެއްވެސް ސަރުކާރަކުން ނެތް އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތަކުގައި ހުރި މައްސަލަތައް ތަންތަނަށް ފޮނުވައިގެން އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް
އެޅިފައިވާ މަންޒަރެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނާކަށް ނެތް. އެމް.ޑީ.ޕީއެއް، ޕީ.ޕީ.އެމެއް ކިޔާނެ ކަމެއް ނެތް.
އަޅުގަނޑުމެން ހަމަގައިމު ވެސް މި ކޮމިޓީއަށް އައި މައްސަލައެއް ހަމަ އެ އޮތް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަކި
ފިކުރެއް ނެތި ބަރާބަރަށް އެކަމާ ބެހޭ ރިޕޯޓު ލިޔެ ފޮނުވާފައި ހުންނާނީ. އަޅުގަނޑު މިދެންނެވީ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް
ދާލެއް ލަސް. އެހެންނަމަވެސް އެކަންކަމާ ދޭތެރޭގައި ފިޔަވަޅު އެޅޭ މަންޒަރެއް އަޅުގަނޑަކަށް ފެނިގެނެއްނުދޭ
އެއްވެސް ސަރުކާރެއްގައި މި ޤައުމުގެ. އެހެންވީމާ، އެ މައްސަލަތަކަކީ ބެލެންޖެހޭނެ މައްސަލަތަކެއް. ހަމައެކަނި
ކަރުދާހުގައި ލިޔެފައި މިތަނަށް ފޮނުވާފައި އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އޮފީހުން ވެސް ހަމަ މި އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތައް
މިގޮތަށް ދާނެ. ހުރިހާ ވެރިކަމެއްގައި ވެސް ދާނެ. އެކަމަ ކު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނޭ މިކަންކަމާ ދޭތެރޭގައި
ފިޔަވަޅު އެޅޭ މަންޒަރެއް. އެހެންވީމާ، ޢަބްދުاله ރިޔާޟް ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީގައިވާ ކަންތައްތަކަކީ ވެސް ހަމަ
އަޅުގަނޑުމެން ބަރާބަރަށް މި ކޮމިޓީން އެ ރިޕޯޓު ވެސް ބަލާފައި އެކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ފިޔަވަޅު އަޅަންޖެހޭ ފަރާތްތަކާ
ދޭތެރޭ ފިޔަވަޅު އަޅަން ސަރުކާރުގެ، ދައުލަތުގެ ކަމާ ބެހޭ މުއައްސަސާތަކަށް ފޮނުވަން، ފޮނުވާނީ އަޅުގަނޑުމެން.
28

އެހެންވީމާ، އިދާރީ މޭޒަށް އެނގިލައްވާނެ ކަންނޭނގެ މިކަން ކުރަންވީ ގޮތް ވަރަށް ސާފުކޮށް މިހާރު ހަމަ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އަދިވެސް ދަންނަވަން އިތުރަށް އޮޑިޓް އޮފީހުން ކުރަންޖެހޭ އޮޑިޓްތައް ވެސް ނުކުރެވި އެ
ދަނީ. ހަމަ އެއާއެއްކޮށް މި ކޮމިޓީން ވެސް އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކޮށް، ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ހަމަ ވަރަށް
ލަސްވަމުން މި ދަނީ. މިކަންކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލަސްކޮށްގެން ތިބެވޭނެ ކަންތަކެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް
ނުކުރެވޭ މުޢާލާތް ކެނޑުމުގެ ކުރިއަކުންނެއް މިކަންތަކެއް. އެހެންވީމާ، މި ވީހާ އަވަހަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ
މަސައްކަތްތައް އަވަސްކުރަން.
ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ފައިޞަލް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް މިހާރު ފާހަގަކުރެވެނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މީހަކު ހަނދާން ކޮށްދިނުމަކީ ވެސް
މައްސަލައެއް. ޢަބްދުاله ރިޔާޟް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަމެއްގެ މައްޗަށް ހަމަ ލަފާކޮށްފައި މީހަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ދިމާލަށް ބޭނުންހާ އެއްޗެއް ބުނުމަކީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެއީ އަދި އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ނޫންހެން. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތް ގެންދާކަން ފަހަރުގައި ހަމަ ނޭނގި ވެސް އޮވެދާނެ. ފަހަރުގައި އެނގި ވެސް އޮވެދާނެ.
ކިހިނެއްތޯ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ސާބިތުވެފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އަޅުގަނޑަށް މި ފާހަގަކުރެވެނީ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ޒާތީ ކަންތައްތައް ވެސް އެބަ އޮތް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މީގެކުރިން ވެސް ސިޓީ ފެނިއްޖެ.
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރަނގަޅީ މީހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަނދާން ވެސް ކޮށްދިނުމެއް ނޫންތޯ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހާ
ޕާރފެކްޓްކޮށްތޯ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީ މަސައްކަތް ގޮސްފައި ހުރީ. އެއްގޮތަކަށް ވެސް އެހެނެއް ނޫން.
އަޅުގަނޑުމެންގެ އަތުން ދަމާލައިގެން ވެސް ކަންތައްތައް ގޮސްފައި އެބަ ހުރި. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން
ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، ހަނދާންކޮށްދިނުމަށް މީހަކު ސިޓީ ފޮނުވީމަ އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަށް ޓަކައި
އެފަރާތަށް ޝުކުރުވެރިވާންވީ އިނގޭތޯ. ދެން މި ސިޓީގެ ޖަވާބުދޭ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެވިދާނެ ނޫންތޯ
އެ ސިޓީ ފޮނުއްވިއިރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކޮމިޓީގެ މެންޑޭޓްގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން މި މައްސަލަ
ކުރިއަށް އެބަ ގެންދަމޭ. އެކަމަ ކު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކޮމިޓީ ތެރެއިން ފެންނަނީ މުޅިން އެހެން ގޮތަކަށް.
މި ހެޑްލައިން ހަދާކަށް ނޫން ކޮންމެކޮންމެ ފަހަރަކު ކޮންމެ މީހަކު މަސައްކަތްކުރަނީ. އެހެންނަމަވެސް ހަމަ މަޖިލީހުގެ
ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް ބޭނުންވޭ ހެޑްލައިން ހަދަން. އެއީ ޙަޤީޤަތަކީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. މިކަމުގައި އެންމެން ގުޅިގެން ރޫޙުގައި އެއްގޮތަކަށް ކަންތައްތަކެއް ނިމި. ތެދެންމެ، ހަމަ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފައިޞަލް އެ ވިދާޅުވެދެއްވީ ހަމަ ރަނގަޅު ވާހަކަފުޅެއް. މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ ކޮމިޓީއަކަށް
29

މެންބަރަކު ނޫނީ ޢާއްމު ރައްޔިތަކު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަމެއް ހަނދާންކޮށްދިނުމާއި އަދި ނޫހުގެ، މީޑިއާގެ
ޟަރީޢާއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްޗެއް ފެނުނަސް އެއީ ބޭނުންކުރެވޭނެ ރަނގަޅު މަޢުލޫމާތެއް ކަމުގައި ވާނަމަ
އެކަމަށް އެންމެ ބޮޑަށް ހިތްވަރުދޭންޖެހޭނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާއި އެ ހިމެނޭ ކޮމިޓީތަކުން.
ޚާއްޞަކޮށް ނޫސް މީޑިއާއަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތްތައް ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތް. މިއަދު މި
މައްސަލަ ހުށަހެޅިގެން ދިއުމުގެ ސަބަބުން ރައްޔިތުންނަށް ހާމަވަގެންދާނީ މި މަސައްކަތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ފައްޓަވަ އިފިއޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސިޓީއެއް ހުށަހެޅިގެން އެއްވެސް
މައްސަލައެއް މިތާކު ނެތް. އެ ވާހަކައެއް ނޫން އަޅުގަނޑު ރިފަރ މި ދިނީކީއެއް. ނަމަވެސް މި ވެގެން އައި ގޮތުން
މައްސަލަ ހިނގަހިނގާ އޮއްވާ މައްސަލައިގެ ތެރެއަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އެ މައްސަލަ ފޮނުއްވުމުގެ ބޭނުމަކީ
ކޮބައިތޯ ކުރެއް ވި ސު ވާލުގެ ޖަވާބަކަށް އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު އެ
ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެ ވީ. ދެން މެންބަރަކު ޚިޔާލުފާޅުކުރައްވަން ބޭނުން ޚިޔާލެއް ކޮމިޓީގައި ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ.
އެހެންވީމާ، މިގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުاله ރިޔާޟް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް
ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީގެ ޖަވާބެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިންމިދާނެ މި މައްސަލަ މިހާރު ވެސް ހަމަ ފޮނުވުމު ގެ
ކުރީގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގައި ބައްލަވަމުން ކުރިއަށް ގެންދަވާ ކަމަށް އިނގޭތޯ. އޭރުން އަޅުގަނޑުމެން
މިއަދުގެ މަސައްކަތް ނިންމާލައި ދެން އޮތީ އެހެން ވާހަކައެއް ދަންނަވާލަން. ދެން ހަމަ މިއާ ގުޅިގެން އައި ބައެއް
ވާހަކަތައް. މިހާރު 150 އޮޑިޓް ރިޕޯޓު މި ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީން ނިންމަވާފަ. އެ ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ، ރިޔާޟް ރަ ޝީދު. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރަކީ ރިޔާޟް
ދެއްތޯ. 150 ރިޕޯޓު ވަނީ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ފޮނުވާފަ. އެއާމެދު އަމަލުކުރާނެ ގޮތްތަކަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ
ރިޔާސަތަކާ ވާހަކަދައްކައިގެން ވީހާ އަވަހަކަށް ގަނޑުކޮށް އެކީ އެކައްޗަކަށް އެއް ދުވަހު ހުރިހާ އެއްޗެއް ފާސްކޮށް
ނިންމާލާނީތޯ ނުވަތަ ވަކިވަކިން 10 އިން 10 އިން ކުރިއަށް ގެންދާނީތޯ ނުވަތަ ކަމާ ބެހޭ އިދާރާއިން ހަމަ މިގޮތަށް
ނިމިފައި އޮތް ކަމެއް ސީދާ ސިޓީއަކުން ދަންނަވާލާނީތޯ. އެއިން ކޮންމެވެސް އެއްގޮތަކުން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ދެން
ބާއްވާ ބައްދަލުވުމެއްގައި ތި ބޭފުޅުންނަށް މަޖިލީހުގެ ރައީސް ދެއްވާ ރަސްމީ ޖަވާބެއް މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން
ހިއްސާކުރާނަން. ވަރަށް ބުރަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިފައި ވަނީ އިނގޭތޯ މި ކޮމިޓީން، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން އިނގޭތޯ.
150 ރިޕޯޓަކީ ކުޑަ އަދަދެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، ސަބް ކޮމިޓީގެ މި މަސައްކަތްތަކަށް އަދި މިއަހަރުގެ ތެރޭގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަންނާނެ ޚާއްޞަ އޮޑިޓްތަކާއި ޕާރފޯމެންސް އޮޑިޓްތަކުގެ މަސައްކަތްތައް ބާރު ސްޕީޑްގައި
ކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެންދެވޭނީ މި އެއްބާރުލުމާ އެކު އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންގޮސްގެން. އެހެންވީމާ،
މިދެންނެވި ރިޕޯޓުތަކަށް ވާގޮތުގެ ނަތީޖާއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިތުރަށް ދެން ކުރިއަށް ހުރި މަސައްކަތްތައް
ހަރުދަނާކުރުމަށް އިތުރު ވަގުތާއި ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ. ދެން މި މަސައްކަތް ހަމަ ރަސްމީކޮށް އިއްޒަތްތެރި
30

މެންބަރު ހުށަހެޅުމުގެ މައްސަލައިގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ވެސް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނީ އެޖެންޑާއެއްގައި
މިހާރު ގޮއްސައި އޮތް ހިސާބެއް ބެލުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތުގައި ކުރިއަށް ގެންދާނީ އިތުރު ބައްދަލުވުމެއް ވީހާ
އަވަހަކަށް ބާއްވައިގެން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އޭރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭނެ ރަނގަޅު ފުރުޞަތު. މިއަދުގެ
ބައްދަލުވުން މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް 12 ،11 ދޮޅުގަޑިއިރާ ހަމައަށް އެ ދަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު
ހިތަށްއަރަނީ. އެހެނިހެން ކަންތައްތަކަށް އޮންނަ 5 މިނިޓުގެ ވަގުތާ ހަމައަށް އައިސް މި ޖެހުނީ. 12:25. އެހެންވީމާ
އެހެނިހެން ކަންތައްތަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ހުޅުވާލާނަން. އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް.
ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެހެނިހެން ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑު ދައްކަން ބޭނުންވަނީ މި ވާހަކަ އިނގޭތޯ. އޭގައި ރޯޑް
ކޯޕަރޭޝަނަށް ލިބެން ހުރި ފައިސާ ހުރިކަން އެބަ ހުރި އިނގޭ. އޭގެ ގިނަ ފައިސާ މި އޮތީ ސަރުކާރަށް ލިބިފައި
ހުރިހާ އެއްޗަކަށް ކަހަލަ. ސަރުކާރުން ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ ނުލިބިގެން މިއޮތީ. އެހެންވީމާ، މީގައި ސުވާލު އުފެދެނީ މީ
ބޭނުންތެރި ކުންފުންޏެއްތޯ، ނޫންތޯ. އެމް.އެން.އެސް.އެލަށް އެވީގޮތް ހަމަ ވެފައި މިއޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން
ރަނގަޅަށް މި ދިރާސާކޮށްފައި މި ބާއްވަންޖެހޭ ކުންފުންޏެއްތޯ ނޫންތޯ ކަންނޭނގެ މީގައި ކަނޑައަޅަންވީ. މި
ކުންފުންޏަކީ ފައިދާވާނެ ކުންފުންޏެއް ނޫން އުސޫލެއްގެ ގޮތުން. މި ކުރަނީ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްތަ އް. ސަރުކާރުން
ހަދަންޖެހޭ މަގުހެދުމާއި އެކަހަލަ ކަންތައްތައް މި ކުރަނީ. ސަރުކާރުން ފައިސާ މިދެނީ. އެހެންވީމާ، މިއީ ބޭނުންތެރި
ތަނެއްތޯ، ނޫންތޯ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން އެބަ ޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ މި ރަނގަޅަށް ދިރާސާކޮށްފައި
އެއަށް ގޮތެއް ނިންމަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު. އަދި އެއަށްފަހު ފައިޞަލް ނަސީމް. 3 ޕާޓީގެ ފަރާތުން 3 ބޭފުޅުން މި
ހުށަހެޅުމާއިގެން ގޮތެއް ނިންމައިދިނުން އެދެން. ގޮތެއް ހުށަހެޅިގެން މިހާރު އެދަނީ އެހެނިހެން ކަންތައްތަކުގެ
ތެރެއިން.
ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިބޫ އެ ދެއްކެވި ވާހަކައަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އެއީ ބާއްވަންޖެހެންޏާ ބާއްވާނީ. ބާއްބަން ނުޖެހެންޏާ
ނުބާއްވާނީ. އެއީ އެކަން އޮތީ ވެސް އެގޮތަށް މިހާރު. އެ އޮތްހާ ދުވަހަކު އޮތީ. މާދަން ވެސް ބާޠިލުކުރީމަ ބާޠިލުވީ.
އެހެންވީމާ، މިހާރު އިބޫ ވިދާޅުވީ މި ކުރަނީ ޕަބްލިކް ވޯރކްސް ޔުނިޓަކުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް ރޯޑް
31

ޑިވެލޮޕްމަންޓުން މިކުރަނީ ގާތްގަނޑަކަށް. މިސާލަކަށް ރަށްރަށުގެ މަގު ހެދުން. ނޫންނަމަ އެ މީހުންނާ ޙަވާލުކުރެވޭ
އެހެން ޚާއްޞަ ކޮންމެވެސް މަސައްކަތެއް. ދެން ސަރުކާރުން ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ނުދީ އޮތްއިރުގައި ސަރުކާރުން
އެބަހުރި އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބޭގޮތުގައި އެމީހުންނަށް ބައެއް ކަހަލަ މެޝިނަރީޒްތަކާ އި އެއްޗެހި ގަންނަން ލޯނު
ވެސް އެބަހުރި ދީފައި. ދިގު މުއްދަތުން ނޫނީ ކުރު މުއްދަތުން ދައްކާ ގޮތަށް ވެސް އެ ބަހުރި ދީފައި ފަހަރެއްގައި.
އެއީ އަޅުގަނޑު ކޮންމެވެސް ވަރަށް އަޑުއެހިން. ޔަޤީނެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ބަލައިލެވިދާނެ އިނގޭތޯ.
މި ކުންފުނިން ވަނީ ގެއްލުންތޯ. ފައިދާތޯ. އެ ކުންފުންޏަށް ކުރިއަށް އޮތްތާ ވާނީ ފައިދާތޯ ގެއްލުންތޯ. އެހެންވީމާ،
މިކަން އެނގޭނީ އަޅުގަނޑުމެން އެއްކަލަ އެމް.އެން.އެސް.އެ ލް ވެސް އުވާލުމުގެ ކުރީގައި އެ ބޯޑު އަޅުގަނޑުމެން
ގެނައިން. އޭރުގައި ހުރީ ސެންކޯ ޝަރީފް. އެވަގުތު ހުރީ. ދެން އޭނަ ބުނީ އޭރު ދަރަނި އަދާކޮށްލެވިދާނެއޭ އެއް ބޯޓު
ވިއްކާލައިގެން. އޭރު އޮތީ ޖުމްލަ އޮތީ 2 ބޯޓު. އެއީ ގާތްގަނޑަކަށް ފަންސާހަކަށް ބޯޓު އޮތްތަނެއް. އެހެންނަމަވެސް،
އޭރު ޖުމްލަ އޮތީ 3 ބޯޓު އޮތީ. އޭގެ ތެރެއިން އޭނަ ބުނި އެކަތި ވިއްކާލީމާ ދަރަނި ހަމަޖެހޭނެއޭ. ދެން އަޅުގަނޑު
ދެންނެވިން ދަރަނި ނިންމާލާށޭ އެކަންތައް ވިއްކާލާފައި އެގޮތަށް. އެއީ އޭނަ ބުނާގޮތުން އިތުރު އެއްޗެއް ހޯދައިގެން
ނޫނިއްޔާމުން ދެން ނެތް ކުންފުނި ނަގާ ކޮޅަށް ޖެހޭކަށެއް. ދެން އެ މެނޭޖްމަންޓަކަށް އޭރު ހުރި ދަރަނިތައް
އަދާކުރާކަށް ދައުލަތަކަށް ނެތް ފައިސާ ދޫކުރެވޭކަށެއް. އޭރުގައި އެދުވަސްވަރު އެމީހުންގެ އެއް ބޯޓު އޮތް އަވަށްޓެރި
ކޮންމެވެސް ތަނެއް ގައި ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ނުދީގެން ހިފަހައްޓާފައި ވެސް. އެހެންވީމާ، އެކުންފުނި އަލުން އަނބުރާ
ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ބަދަލުގައި އައު ނަމެއްފައި އަޅުގަނޑުމެން ރެކޮމަންޑޭޝަނެއް ދިނުން އައު ނަމެއްގައި ޝިޕިންގ
އެއާރލައިނެއް ހަދަމާ ހިނގާށޭ ސަރުކާރުން. އެއީ ކުރުވަންޖެހޭ ކަމަކީ މިހާރު އިންތިހާ ދަރަޖައަށް އެމް.އެސް.އެލް
ނެތުމުން އޭގެ ޚަރަދުތައް މައްޗަށް ދޭ އެބަ. އެހެންވީމާ، އެ ރެކޮމަންޑޭޝަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދިނިން.
ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮންނަންޖެހޭ ޝިޕިންގ ލައިނެއް، އޮންނަންޖެހޭ ސަރުކާރުގައި. އެހެންވީމާ، މިއަދާ ހަމައަށް
އައިއިރުގައި އެ މަސައްކަތް ނުކުރެވި އޮތީ. ދެން އޭރުގައި އައު ޝިޕިންގ ލައިނެއް ހެދުމުގެ މަސައްކަތް ރައީސް
ވަޙީދުގެ ދުވަސްވަރު ކުރިއަށް ދިޔަކަމުގެ މަޢުލޫމާތު އަޅުގަނޑަށް ލިބުނު. އެކަމަކީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު މިހާރު
ބައްލަވަންޖެހޭކަމެއް އެއީ. ކިހިނެއްތޯ. އެއީ މި ކޮމިޓީން އުވާލާފައި އޮތްތަނެއް އޮންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް ވާހަކަދެކެވިފައި
އޮތީމަ ކަން ދިޔަގޮތަށް ބަލައިލުމަކީ ރަނގަޅުކަމެއް. ދެން އިބޫއަށް ތާއީދުކޮށްލަމުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން
ބޭނުންވަނީ އެ މީހުން ގެންނަމާ ހިނގާށޭ އަޅުގަނޑުމެން. ދެން ބައެއް ބޭފުޅުން ވިދާޅުވެ އްޖެ ރިޕޯޓް ކަންތަކުގައި
ވެސް ގެންނަމާ ހިނގާށޭ. ދެކަންތަކާ އެއްކޮށް އެމީހުން ގެންނަން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. ގެނެސް އަހާލާނެ މިހާރު
ކުންފުނިން ވަނީ ފައިދާތޯ ގެއްލުންތޯ. އެހެންވީމާ، އަދި އެމީހުންނަށް ކީއްވެގެންތޯ ލިބެން އޮންނަ ފައިސާ ނުލިބެނީ
ވެސް އެ ހޯދަން ވެސް މަސައްކަތެއް ކުރޭތޯ ނުކުރޭތޯ. އެކަން ވެސް އަހާލަން އެންމެ ރަނގަޅު. އެކަމުން އެއީ
ސިޔާސީ ވާހަކައެއް ނޫން. އެއީ ވިޔަފާރި، ކުންފުނީގެ ކުރިމަގަށް ކުރާ މަސައްކަތެއް އެއީ. އެއީ މީޑިއާއަށް ޚަބަރެއް
32

ހަދާކަށް ވެސް ނޫން އެމީހުން މިގެންނަކީއެއް. އެއީ ހަމަ ނެޝަނަލް އިންޓްރެސްޓްގައި ނޫންނަމަ ވިޔަފާރި
އިންޓްރެސްޓްގައި ދައްކަން އުޅޭ ވާހަކައެއް މިއީ އެ ކުންފުނީގެ ޙާލަތު ދެނެގަންނަންވެގެން. މިކަހަލަ ރިޕޯޓެއް އައީމަ
ހަމަ ދެންގަންނަންޖެހޭ އެބަ. އެކަން ކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ދެކޮޅެއް ނުހަދަން. ސަރުކާރު ހިންގާ ޕާޓީ، ޕީ.ޕީ.އެމަށް
ނިސްބަތްވާ ހުރިހާ މެމްބަރުން ބޯޖަހާ އެބަ. މިއީ ހަމަ ރަނގަޅުކަމެކޭ ކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތަށް ތާއީދުކުރަން
އެކަންތައް ކުރަން. ދެން ނިންމާލަމުން ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ މާލޭގެ ކުނީގެ މައްސަލަ އެބަ ކުރިއަށް ގެންދޭ މިހާރު
ވެސް ސަރުކާރު މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ މިންވަރު ބަލާ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރާ ދިމާވެގެން އަޅުގަނޑު ކައިރީ އޭނަ ބުނި
އެ މައްސަލަ އެބަ ތިމަންނަމެން ބަލަމުން ގެންދަމޭ. އެހެންނަމަވެސް މިއަދާ ހަމައަށް އައިއިރު ވެސް އެ މައްސަލައަށް
ދާއިމީ ޙައްލެއް ލިބިފައެއް ނުއެއް ވޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިއްޔެ އަޑުއިވި ގެން ދިޔައީ ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ކުންޏެއް
މެނޭޖްކުރުމުގެ މަސައްކަތް މިދެންނެވި ކުންފުންޏާ ޙަވާލުކުރި ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އޭގެ ސަބަބުން އަންނާނީ ކޮންކަހަލަ
ބަދަލުތަކެއްތޯ އެބަޖެހޭ ދެނެގަންނަން. ކުންފުންޏާ ޙަވާލުކުރުމުން އޭގައި އަންނާނީ ކޮންކަހަލަ ބަދަލުތަކެއްތޯ. އެކަމެއް
ގޯސްވުމުގެ ކުރީގައި އެކަމާ ބެހޭ މަޢުލޫމާތު ސާފުކޮށްލާފައި އޮތުމަކީ މުހިންމުކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ
އެއީ ކޮން އުސޫލަކުން މިހާރު ހިނގާ ކަމެއްތޯ. އެއީ ކުންފުންޏަކާ ޙަވާލުކޮށްގެން ކުނި މެނޭޖްކުރުމުގެ މި ނިޒާމު
ނޫނީ ސިސްޓަމް މިކަން އެހެން ބަޔަކާ ޙަވާލުކޮށްގެން މިކުރަނީ ރައްޔިތުންނަށް ކިހާވަރެއްގެ ތަކުލީފެއް އޭގެން
އުފުލަންޖެހޭ ކަމަކަށް އެކަންވޭތޯ. އެއީ މިހާރު ކުނި އުކާލާ އަގު ބޮޑުވެގެން ވަރަށްގިނަ ބައެއްގެ ހިތްހަމަނުޖެހުމާއި
ވަރަށް ގިނަ ޝަކުވާތައް މިކަމުގައި އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅު ގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާލަން އެންމެ
ރަނގަޅު ކަމެއްހެން މި ކޮމިޓީން ވެސް. އެހެންވީމާ، މި ވާހަކަ ދަންނަވާލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފައިޞަލް ނަސީމް.
ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ފައި ޞަލް ނަސީމް ވާހަކަދެކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެންމެވެސް ހަމަ އަޑުއިވިގެން މި ދިޔައީ
ވޭތުވެދިޔަތާނގަ އި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުންފުންޏެއްގެ ފަރާތުން އެ ކުރިމަތިލާންޖެހުނު ގެއްލުން. އެހެން ކަމަށް
ވަންޏާ މިހާރު ވެސް އެކަހަލަ ގެއްލުންތަކެއް ވާކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަން މި ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް
މިހާރު ވެސް އެ ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ގޮތަށް އެ ފަރާތްތައް ހާޒިރުކޮށްގެން އެމީހުންނަށް ދިމާވާ ދަތިތަކާއި އެއްޗެހި
ބަލައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅެއް އެޅުމަށް ޓަކައި އެކަން ކުރުމަށް އެ ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
33

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އިއްތިފާޤުވެވުނީ ޕާޓީތަކުގެ މެދުގައި ހަމަ މެންބަރުންގެ މެދުގައި
ބަޙުސްކުރުމަށްފަހުގައި ރޯޑް ޑިވެލޮޕްމެންޓް، އެމް.އާރު.ޑީ.ސީއާ ބެހޭގޮތުން މި ނިންމި ހުށަހެޅިފައިވާ ރިޕޯޓަށް ދެން
އަޅުގަނޑުމެން ޖަވާބު ފޮނުއްވި ފަރާތަށް ދޭނަން. އިތުރުން އެ ބޭފުޅުންނާ އެކުގައި ބައްދަލުވުމެއް މި ކޮމިޓީން
ކުރިއަށް ގެންދަން އަސްލު ޙާލަތު ދެނެގަނެ މިހާރު ތިއްބެވި ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކޮށްލައި ވިޔަފާރީގެ ނަޒަރަކުން ޤައުމީ
ނަޒަރަކުން އެ ބޭފުޅުންނާ ވާހަކަދައްކާލަން. އެގޮތުން ހުށަހެޅި މިއޮތީ ފާސްވެފައި. ވީހާ އަވަސް ބައްދަލުވުމެއްގައި އެ
ބައްދަލުވުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާނަން. އެއާއެކުގައި ކުނީގެ މައްސަލަ އިގައި ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި
ދެއްކުމުގައި ވަކި ގޮތެއް ނިމިގެން؛ އެކަން ދިރާސާކޮށްލާފައި އެހެން ބައަދަލުވުމަކަށް ގެންނަންވީނޫންތޯ. އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު، އެހެނިހެން ކަންތަކުގައި އޮންނަ ވަގުތުގައި އެ އޮންނަ ބައި ނިކަން ރީއްޗަށް ހުށަހެޅީމަ ހަމަ
މެންބަރުންނަށް މިހާރު ވެސް ހަމަ ލުއި ކުރުމުގެ ގޮތުން ޕާޓީތަކުގެ ހަމަ ރެޕްރެންޒެންޓޭޓިވުން ގޮތްތަކެ އް ނިންމެވީމަ
ކުރިއަށް ގެންދާގޮތަށް މިގެންދަނީ އިނގޭތޯ. ޢާއްމުކޮށް ހުރިހާ ވާހަކަދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތު ވެސް
އެދިވަޑައިގެންނަވާނެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް. އޭނައަށް ފުރުޞަތެއް ނުދެވޭތާ ތިރީހަކަށް މިނިޓު
ވެއްޖެ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝަރީފް.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިތަނަށް މައްސަލައެއް ކަންބޮޑުވުމެއް އޮވެއްޖެއްޔާ އެ މައްސަލައެއް ބެލުމަކީ އެއީ ނެތްކަމެއް ނޫން.
އެހެންވީމާ، ކުނީގެ މައްސަލަ އިގައި ވެސް މުޤައްރިރު އިދާރާގެ ފަރާތުން ސާފުކޮށްލާފައި ކޮމިޓީގައި ބަލަންޖެހޭ ކަމަށް
އޮތްތޯ ގެންނެވީމަ ނިމުނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ރިޔާޟް ރަޝީދުގެ ހުށަހެޅުމަށް ވެސް ތާއީދުކޮށްލަން. އަޅުގަނޑު
ވަރަށް އުފާކޮށްފިން ދެން އެމް.އާރު.ޑީ.ސީ ގެ މެންބަރުން ވެސް ގެނެސްގެން މިތަނުން ދެން މިހާރު އެންމެ ފައިނަލީ
ގޮތެއް ނިންމުނުކަން. އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަ ހުށަހަޅާ އެއްވެސް ބޭފުޅަކު އެއްޗެއް ވިދާޅުނުވެ އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް،
މިހާރު އެންމެފަހުން ނިމިއްޖެ އެކަން. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަމުން އިދާރީމޭޒުން
މުޤައްރިރުގެ ފަރާތުން ކުނީގެ މައްސަލަ ވެސް އޮތްގޮތެއް ސާފުކޮށްލަދެއްވުން އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ފެންނަ ވާހަކަ
ދަންނަވަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން. އެއީ އަޅުގަނޑަކަށް ސާފެއްނުވި ކޮން ކުންފުންޏެއްގެ ވާހަކަތޯ ހުށަހަޅުއްވަމުން
ގެންދިޔައީ. އެހެންވެ މިދަންނަވާލީ ސާފުކޮށްދެއްވާށޭ.
34

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެތަނަށް ކިޔަނީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ވޭސްޓް މެނޭޖްމަންޓް ސެންޓަރހެން މިހާރު ކިޔަނީ. ކުރިން އެތަނަށް ކިޔާނީ
އެހެން ނަމެއް ކަންނޭނގެ ކިޔަނީ. ކޯޕަރޭޝަން ކަންނޭނގެ މިހާރު ކިޔަނީ. ދެން ބަލަމާ ހިނގާ. އެ ސާފުކޮށްލާކަށް
އެހާ އުނދަގުލެއް ނު ވާނެ. ތޯބެ ކައިރީ ގައި އަހާލީމަ އެނގޭނެ. ތޯބެ ހުރީ ރޭގައި ފައިލެއް ހިފައިގެން ޓީވީ ގައި މިބުނާ
މީހާއާ އެއްކޮށް. އޭނަ ނަންބަރު އަޅުގަނޑު ދީފާނަން. އަހާލީމާ ސާފުވާނެ ކޮންބައެއްކަން. މި ދެން އެހާ އޮފިޝަ ލީ
ދައްކަންޖެހޭ ވާހަކައެއް ނޫނޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮ ތުގައި ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ އިޝާރާތްކުރައްވަނީ ވޭސްޓް
މެނޭޖްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަންގެ ވާހަކަ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުން
މަސައްކަތްކުރައްވާނެ ދެން އަންނަ ބައްދަލުވުމަކަށް އެ މަޢުލޫމާތު އެއްކުރުމަށްފަހުގައި ހަމަ މި އެޑްވާންސްކޮށް
އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ބީދައިން މަޢުލޫމާތުކޮޅެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ޓަކައި ދެން އަންނަ
ބައްދަލުވުމަކަށް ސެޓްކުރެވޭތޯ އިނގޭތޯ. އެހެންނޫނަސް ދެން އޮންނަ ބައްދަލުވުމެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދެގޮތެއް.
އެއްގޮތަކީ މާލޭގެ ގާކޮށްޓާއި ޢަރަބިއްޔާގައި ޢިމާރާތްކުރެ ވިފައިވާ ޢިމާރާތްތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭގޮތުން މިނިސްޓަރ
އޮފް ހައުސިންގއާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ބައްދަލުވުން ނޫނީ އެ ބައްދަލުވުމުގައި އެހެން ދަންފަޅިއެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން
އެމް.އާރު.ޑީ.ސީގެ ފަރާތްތަކާ ބައްދަލުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެޖެންޑާގެ ހަމަ
މަސައްކަތްތަކުގެ ގާތްގަނޑަކަށް 90% އޭރުން ހާސިލުކުރެވިފަ އިހެން ވާނީ. އަޅުގަނޑު އެހެންވީމާ، މިނިސްޓަރާ ވެސް
ވަކިން ވާހަކަދައް ކައިގެން މިނިސްޓަރުގެ ޓައިމެއް ފުރިހަމަ ފުރުޞަތުގައި ލިބޭތޯ. އެއީ ކޮމިޓީގެ ގިނަ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން ބޭނުންފުޅުވީ ސީދާ މިނިސްޓަރު އޭގެ ޖަވާބެއް ދެއްވުން އިނގޭތޯ. ބައެއް މަޢުލޫމާތުތައް ޚާއަޞަކޮށް
ނާޝިދު އެދުވަހު ވަރަށް ބޮޑަށް ކޮންޓްރިބިއުޓްކޮށްދެއްވި އެ އަލީގައި، އެ ކޮންޓްރެކްޓްތައް ފެށިގެން އައި ގޮތާ
ބެހޭގޮތުން. އަދިވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން ގިނަބަޔަކަށް ފުރިހަމައަކަށް ސާފެއްނުވޭ. ނަމަވެސް ލީގަލް
އޮޕީނިއަން ހޯދުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުންނާއި ކޮމިޓީން ބޭރުގައި ވެސް އެ މައްސަލަ
ހިއްސާކޮށްފައިވާނެ ހަމަ ހުރިހާ ފަރާތްތަކާ. އެންމެ ކުޑަމިނުން ސަރުކާރުގެ އެންމެ މުހިންމު އިދާރާތަކާ ވެސް ވާނީ
ހިއްސާކޮށްފަ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމޭ މި ފެށިގެން އައިއިރުގައި އަދި އޭގެ ފަހުން އެއަށް ޢަމަލުކުރަން ޖެހުނުއިރުގައި
ހުއްޓާލާފައި ދެން ފެއް ޓިއިރުގައި އަދި އޭގެ ފަހުން ނިންމުމާ ހަމައަށް އަދި ވެސް ރައްޔިތުން އެވަނީ، މިހާރު މިއަދު
މިވާހަކަ ދައްކަމުން ދާއިރު ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުގެ ފޯނުގައި މިއަދު އެންމެ ފުރަތަމަ ލިބުނު އެއް އެސް.އެމް.އެސްގެ
35

ގޮތުގައި ހިމެނިގެންދިޔަ އެތަނަށް ވަނުމަށް އުންމީދުކޮށްގެން މި ފާއިތުވެދިޔަ ރަމްޟާން މަހުގައި އެއް މަސް ކުރިން
ފެއްޓިގެން އޭނަ އުޅޭތަނުން ނުކުންނަން ތައްޔާރުވެގެން ހުރި މީހަކު މިތަނަށް ދެވޭނެކަމުގެ އުންމީދުގައި. އެހެންވީމާ،
ރައްޔިތުން ކަންބޮޑުވުން އިންތިހާއަށް އޮތް މައްސަލައެއް. ވަރަށް އަވަހަށް ގޮތްތަކެއް ނިންމަވާފައި ރައްޔިތުންނަށް
އެތަނަށް ވަދެވޭނެ ގޮތް އެބަ ހަދަންޖެހޭ. އެކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ޝާމިލުވާން އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، މި
ވާހަކަ ދަންނަވަމުން މިއަދު ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކޮށްދެއްވި ބުރަ މަސައްކަތްތަކަށް ހަމަ
ޝުކުރު ދަންނަވަމުން މިއަދުގެ ކޮމިޓީ މިހާހިސާބުން ނިންމާލަން. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ލަސްނޫން މުސްތަޤުބަލެއްގައި
އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށް ބޮޑަށް.
____
36